

KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

Bruksela, dnia 19.9.2007
KOM(2007) 528 wersja ostateczna

2007/0195 (COD)

Wniosek

DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

**zmieniająca dyrektywę 2003/54/WE dotyczącą wspólnych zasad rynku wewnętrznego
energii elektrycznej**

(przedstawiona przez Komisję)

{SEK(2007) 1179}

{SEK(2007) 1180}

UZASADNIENIE

Energia elektryczna i gaz są centralnym czynnikiem dobrobytu Europy. Bez konkurencyjnego i skutecznego europejskiego rynku energii elektrycznej i gazu obywatele Europy będą płacić zawyżoną cenę za to, co stanowi jedną z ich podstawowych codziennych potrzeb. Rynek energii elektrycznej i gazu jest również istotny dla konkurencyjności Europy, jako że energia stanowi ważny czynnik dla przemysłu europejskiego.

Po drugie, konkurencyjny i wydajny rynek energii elektrycznej i gazu stanowi warunek wstępny dla rozwiązania problemu zmian klimatu. Jedyne przy sprawnie funkcjonującym rynku możliwe będzie powstanie wydajnie funkcjonującego mechanizmu handlu uprawnieniami do emisji oraz przemysłu odnawialnej energii, które sprostają ambitnemu celowi uzgodnionemu przez Radę Europejską, zakładającemu, że do 2020 r. 20 % energii w Unii Europejskiej ma pochodzić z odnawialnych źródeł energii.

Po trzecie, konkurencyjny rynek energii elektrycznej i gazu obejmujący całą Unię Europejską jest niezbędny, by zapewnić bezpieczeństwo dostaw energii dla Europy, jako że jedynie konkurencyjny i obejmujący całą Europę rynek generuje właściwe sygnały dotyczące inwestycji i oferuje dobry dostęp do sieci dla potencjalnych inwestorów, a także dostarcza prawdziwych i skutecznych korzyści zarówno dla operatorów sieci jak i dla producentów energii, stanowiąc zachętę do zainwestowania miliardów euro, bo tego rzędu inwestycje potrzebne będą Unii Europejskiej w przeciągu następnych dwóch dekad.

Proces liberalizacji rynku energii elektrycznej i gazu rozpoczął się około 10 lat temu. Podczas tych 10 lat wielu obywateli Europy skorzystało z większych możliwości wyboru i większej konkurencji, co wpłynęło na usprawnienie usług i zwiększenie bezpieczeństwa. Jednakże ocena przeprowadzona przez Komisję oraz europejskie organy regulacyjne sektora energetycznego wykazała, że proces rozwoju naprawdę konkurencyjnych rynków nie jest jeszcze zakończony. W praktyce zbyt wielu obywateli i zbyt wiele firm nie posiada realnych możliwości wyboru dostawcy. Fragmentacja rynku związana z granicami państw, wysoki stopień pionowej integracji oraz silna koncentracja rynku powodują, że prawdziwie wewnętrzny rynek jeszcze nie istnieje.

Odkąd w czerwcu 2003 r. weszły w życie obecne dyrektywy dotyczące energii elektrycznej i gazu, Komisja stale monitoruje ich wdrażanie i wpływ na rynek oraz jest cały czas w kontakcie ze wszystkimi zainteresowanymi stronami. Komisja w sposób szczególny zajęła się coroczną publikacją raportu porównawczego dotyczącego wdrażania wewnętrznego rynku energii elektrycznej i gazu. Zorganizowała również Forum Regulacji Energii Elektrycznej we Florencji oraz Forum Regulacji Gazu w Madrycie, regularnie gromadzące ministrów, krajowe władze nadzorujące, Komisję, operatorów systemów przesyłowych, dostawców, handlowców, konsumentów, związki zawodowe, użytkowników sieci oraz giełdy energii.

Pod koniec roku 2005, Rada Europejska w Hampton Court zaapelowała o stworzenie prawdziwej europejskiej polityki energetycznej. W odpowiedzi na ten apel Komisja w dniu 8 marca 2006 r. opublikowała Zieloną Księgę dotyczącą stworzenia wspólnej, spójnej europejskiej polityki energetycznej. W ramach publicznych konsultacji uzyskano 1 680 odpowiedzi. Już w 2005 r. Komisja rozpoczęła badania konkurencyjności rynków gazu i energii elektrycznej. Badanie dotyczące energii odpowiadało na obawy zgłaszane przez konsumentów i nowych uczestników sektora dotyczące rozwoju rynków hurtowego handlu gazem i energią elektryczną oraz ograniczonego wyboru dla konsumentów. Dnia 10 stycznia

2007 r. Komisja przyjęła raport końcowy z przeprowadzonego badania wraz z obszernym, wszechstronnym pakietem działań, w celu przedstawienia wniosku w sprawie nowej polityki energetycznej dla Europy.

Komunikat Komisji z dnia 10 stycznia 2007 r. „Europejska polityka energetyczna”¹ podkreślił znaczenie zakończenia procesu tworzenia rynku wewnętrznego energii elektrycznej i gazu ziemnego. Komunikat ten został poparty kompleksowym sprawozdaniem na temat rynku wewnętrznego, badaniem sektorowym konkurencji oraz głębokimi analizami sytuacji krajowych rynków energii elektrycznej i gazu. Równolegle Komisja przeprowadziła ocenę wpływu, w celu określenia dostępnych opcji polityki dotyczących pełnego wdrożenia wewnętrznego rynku gazu i energii elektrycznej. Ocena wpływu zawierała opinie zainteresowanych stron. Instytucje pochodzące z 19 różnych krajów wypełniły 339 ankiet. Ponadto otrzymano 73 ankiety instytucji niezwiązanych z konkretnymi państwami. Przeprowadzono również rozmowy z 56 zainteresowanymi stronami, głównie firmami, na które polityka wywarłaby wpływ w postaci podziału ich aktywów lub zwiększonych wymagań dotyczących przejrzystości.

Podczas wiosennego posiedzenia Rady Europejskiej w 2007 r. Komisja została poproszona o zaproponowanie dalszych środków, takich jak:

- skuteczny rozdział działalności w zakresie dostaw i produkcji od eksploatacji sieci;
- dalsza harmonizacja uprawnień i wzmocnienie niezależności krajowych organów regulacyjnych;
- ustanowienie niezależnego mechanizmu wspomagającego współpracę pomiędzy krajowymi organami regulacyjnymi;
- stworzenie mechanizmu dla operatorów systemów przesyłowych w celu poprawy koordynacji w zakresie funkcjonowania i bezpieczeństwa sieci, handlu transgranicznego oraz eksploatacji sieci;
- zwiększonej przejrzystości operacji na rynku energetycznym.

Rada Europejska podkreśliła również potrzebę wzmocnienia bezpieczeństwa dostaw w duchu solidarności pomiędzy państwami członkowskimi.

Parlament Europejski w swojej rezolucji w sprawie perspektyw rynku wewnętrznego gazu i energii elektrycznej przyjętej w dniu 10 lipca 2007 r. wyraził silne poparcie polityczne dla wspólnej polityki energetycznej, z uwagi na fakt, iż „wydzielenie własnościowe w zakresie przesyłu stanowi najskuteczniejsze narzędzie służące niedyskryminującemu promowaniu inwestycji w infrastrukturę, sprawiedliwego dostępu do sieci dla nowych uczestników rynku oraz przejrzystości rynku”. Parlament podkreślił jednak, że konieczne będą również inne środki oraz że różnice istniejące pomiędzy rynkami energii elektrycznej i gazu mogą wymagać częściowo odmiennego sposobu wdrożenia. Parlament Europejski wypowiedział się również za wzmocnieniem „współpracy pomiędzy krajowymi organami regulacyjnymi na

¹ KOM (2007) 1.

poziomie europejskim, poprzez podmiot UE, jako sposobem propagowania bardziej europejskiego podejścia do zagadnienia regulacji kwestii transgranicznych”.

Rada Europejskich Regulatorów Energetyki (CEER) przyjęła z zadowoleniem komunikat Komisji z dnia 10 stycznia oraz mocno poparła apel o nowe działania legislacyjne na szczeblu UE, w celu sprowadzenia projektu wspólnego rynku energetycznego z powrotem na właściwe tory. Dnia 6 czerwca 2007 r. europejskie organy regulacji energetyki opublikowali sześć dokumentów zawierających opinie dotyczące głównych obszarów nowej legislacji dotyczącej energetyki. Poparli w szczególności propozycję Komisji w sprawie zwiększenia niezależności nadzoru na poziomie krajowym i unijnym oraz w sprawie skutecznego wydzielenia sieci przesyłu. Regulatorzy w sposób wyraźny zalecają, by podział własności w zakresie przesyłu był co do zasady modelem wymaganym przez prawodawstwo UE, oraz stwierdzają, że powinien on dotyczyć zarówno energii elektrycznej jak i gazu.

Elementy te zostały w pełni uwzględnione podczas przygotowywania bieżących wniosków, streszczonych poniżej.

1. SKUTECZNE ODDZIELENIE DZIAŁALNOŚCI W ZAKRESIE DOSTAW I PRODUKCJI OD EKSPLOATACJI SIECI

1.1. Istniejące przepisy dotyczące rozdziału nie są wystarczające do zapewnienia właściwego funkcjonowania rynku

Istniejące prawodawstwo wymaga oddzielenia pod względem prawnym oraz funkcjonalnym eksploatacji sieci od działań w zakresie dostaw i produkcji energii. Państwa członkowskie przestrzegały tego wymogu poprzez stosowanie różnorodnych struktur organizacyjnych. Kilka państw członkowskich stworzyło całkowicie odrębne przedsiębiorstwa do obsługi sieci, inne powołały podmioty prawne w ramach zintegrowanych przedsiębiorstw. Wymagania w zakresie rozdziału prawnego i funkcjonalnego rzeczywiście przyczyniły się pozytywnie do powstania konkurencyjnych rynków energii elektrycznej i gazu w kilku państwach członkowskich.

Jednakże doświadczenie pokazało, że tam gdzie operator systemu przesyłowego jest podmiotem prawnym w ramach zintegrowanego przedsiębiorstwa, pojawiają się trzy rodzaje problemów.

Po pierwsze, operator systemu przesyłowego może traktować swoje spółki stowarzyszone lepiej niż konkurencyjne strony trzecie. Przedsiębiorstwa zintegrowane mogą w rzeczywistości wykorzystywać aktywa sieciowe w celu utrudniania wejścia na rynek konkurentom. Głównym tego powodem jest fakt, że rozdział prawny i funkcjonalny nie rozwiązuje podstawowego konfliktu interesów wewnątrz przedsiębiorstw zintegrowanych, gdzie interesy w zakresie dostaw i produkcji mają na celu zmaksymalizowanie sprzedaży i udziału w rynku, podczas gdy operator sieci ma obowiązek oferowania niedyskryminujących warunków dostępu dla konkurentów. Monitorowanie tego nieuchronnego konfliktu interesów za pomocą środków regulacyjnych jest niemal niemożliwe, jako że niezależność operatora systemu przesyłowego nie jest możliwa do kontrolowania bez przesadnie uciążliwych i inwazyjnych przepisów.

Po drugie, na mocy obecnych zasad dotyczących rozdziału nie można zagwarantować niedyskryminującego dostępu do informacji, jako że nie można skutecznie zapobiec

ujawnianiu przez operatorów sieci przesyłowych istotnych informacji rynkowych zintegrowanym z nimi przedsiębiorstwom wytwarzającym lub dostarczającym energię.

Po trzecie, wewnątrz zintegrowanego przedsiębiorstwa zakłóceniu ulega funkcjonowanie zachęt inwestycyjnych. Pionowo zintegrowane przedsiębiorstwa operatorów sieci nie są zainteresowane rozwijaniem sieci w ogólnym interesie rynku ani umożliwianiem dostępu do nich nowym uczestnikom prowadzącym działalność w zakresie produkcji i dostaw energii. Zamiast tego, w ich interesie leży ograniczanie nowych inwestycji, z których korzyści odnosiłyby konkurencyjne wobec nich przedsiębiorstwa, co zwiększałoby konkurencję na rynku. Decyzje inwestycyjne przedsiębiorstw pionowo zintegrowanych są często dostosowane do zapotrzebowania na dostawy dla ich filii. Takie przedsiębiorstwa są zazwyczaj szczególnie nieprzychylnie zwiększaniu zdolności przesyłowych połączeń wzajemnych czy zdolności importowych gazu, ponieważ skutkowałoby to zwiększeniem konkurencji na własnym rynku operatora zasiedziałego na szkodę rynku wewnętrznego.

Podsumowując, firma, która pozostaje przedsiębiorstwem zintegrowanym pionowo, ma wewnętrzne bodźce do niewystarczającego inwestowania w nowe sieci (obawa, że takie inwestycje pozwoliłyby konkurencyjnym przedsiębiorstwom na prosperowanie na „własnym” rynku takiej firmy) oraz – tam gdzie to możliwe – do faworyzowania własnych przedsiębiorstw zajmujących się sprzedażą energii w zakresie dostępu do sieci. Szkodzi to konkurencyjności oraz bezpieczeństwu dostaw na rynku UE oraz stoi na przeszkodzie osiągnięciu celów UE związanych ze zmianami klimatu i ochroną środowiska.

Dane z ubiegłych lat dotyczące inwestycji wykazują, co następuje: w ubiegłych latach przedsiębiorstwa zintegrowane pionowo reinwestowały znacznie mniej z transgranicznych różnic cen energii elektrycznej w nowe gazociągi międzysystemowe niż przedsiębiorstwa, w których nastąpiło całkowite wydzielenie własnościowe. Skuteczne wydzielenie własnościowe usuwa tego typu negatywne bodźce inwestycyjne typowe dla pionowo zintegrowanych przedsiębiorstw operatorów sieci przesyłowych. W ten sposób propaguje bezpieczeństwo dostaw. Komisja zauważyła, że skuteczne wydzielenie własnościowe w stosunku do operatorów systemów przesyłowych (OSP) przyczynia się do wzrostu aktywności inwestycyjnej tych ostatnich. Państwa członkowskie, w których dokonano rozdziału, w konsekwencji przyciągnęły nowych inwestorów infrastrukturalnych, którzy na przykład zajęli się budową terminali skroplonego gazu ziemnego (LNG).

Ponadto cena energii elektrycznej na różnych rynkach w ubiegłych latach wskazuje na korzyści płynące z wydzielenia własnościowego: w ciągu ostatnich 10 lat przedsiębiorstwa zintegrowane pionowo podniosły ceny więcej niż raz oraz utrzymują wyższy poziom cen niż przedsiębiorstwa, w których nastąpiło całkowite wydzielenie własnościowe.

1.2. Skuteczniejsze rozdzielenie operatorów systemów przesyłowych jest więc w sposób oczywisty niezbędne

We wniosku jasno określa się wydzielenie własnościowe jako opcję preferowaną przez Komisję. W praktyce oznacza to, że państwa członkowskie muszą zagwarantować, że osoba lub osoby, które upoważnione są do sprawowania kontroli nad przedsiębiorstwem dostawczym, nie będą równocześnie posiadać żadnych udziałów w przedsiębiorstwie operatora systemu przesyłowego ani wykonywać żadnych praw w tym przedsiębiorstwie. Ten przepis ma również zastosowanie *vice versa*, to znaczy, sprawowanie kontroli nad operatorem systemu przesyłowego pozbawia możliwości posiadania jakichkolwiek udziałów lub sprawowania jakichkolwiek praw nad przedsiębiorstwem dostawczym.

Ta opcja dopuszcza sytuację, w której ta sama osoba, na przykład fundusz emerytalny, posiada mniejszościowe udziały niedające kontroli, zarówno w przedsiębiorstwie operatora systemu przesyłowego jak i w przedsiębiorstwie dostawcy energii. Jednakże taki udziałowiec mniejszościowy nie może posiadać praw do blokowania decyzji w obu przedsiębiorstwach, nie może też powoływać członków ich zarządów, ani też żadna osoba nie może być jednocześnie członkiem zarządów obu przedsiębiorstw. Ta opcja, w sposób przejrzysty rozdzielająca operatorów systemu przesyłowego od przedsiębiorstw transportowych, stanowi najlepszy sposób osiągnięcia skutecznego rozdziału sieci przesyłowej, w ten sposób rozwiązując nieusuwalny konflikt interesów.

Aby wdrożyć tę opcję, państwa członkowskie mogą wybrać następujący sposób postępowania, umożliwiający pełną ochronę interesów udziałowców w przedsiębiorstwach zintegrowanych pionowo. Udziały w przedsiębiorstwach zintegrowanych pionowo można z jednej strony podzielić na udziały przedsiębiorstwa będącego właścicielem sieci przesyłowej, z drugiej na udziały przedsiębiorstwa dostawcy energii. Następnie udziały te można przypisać udziałowcom uprzednio zintegrowanego pionowo przedsiębiorstwa.

Mimo iż Komisja uważa wydzielenie własnościowe za najlepszą opcję, przewiduje również alternatywę dla państw członkowskich, które nie zdecydują się na to rozwiązanie. Ta alternatywna opcja musi jednak w takim samym stopniu gwarantować niezależność działań sieci, której dotyczy, oraz zapewnić taki sam poziom bodźców dla sieci do inwestowania w nową infrastrukturę mogącą przynieść korzyści konkurencyjnym przedsiębiorstwom. Opcja ta, stanowiąca odstępstwo od podstawowej zasady wydzielenia własnościowego, określana jest mianem „niezależnego operatora systemu”. Pozwala ona przedsiębiorstwom zintegrowanym pionowo na zachowanie własności aktywów sieci, ale wymaga, aby sieć przesyłowa była zarządzana przez niezależnego operatora systemu, tj. przedsiębiorstwo lub podmiot całkowicie odrębny od pionowo zintegrowanego przedsiębiorstwa, pełniący wszystkie funkcje operatora sieci. Ponadto w celu zapewnienia pełnej niezależności operatora i jego działań od pionowo zintegrowanego przedsiębiorstwa należy wprowadzić odpowiednie uregulowania oraz stałą kontrolę ustawową.

W niektórych przypadkach, w celu przestrzegania wymogów w zakresie skutecznego rozdziału, przedsiębiorstwa energetyczne zorientowane pionowo mogą zostać zmuszone do sprzedaży niektórych swoich aktywów, zwłaszcza swoich sieci przesyłowych, lub też do przekazania obsługi takich aktywów stronie trzeciej. Wydaje się jednak, że nie ma żadnej alternatywy dla proponowanych opcji, jeżeli mamy zapewnić operatorom systemów przesyłowych (OSP) pełną niezależność.

Powyższe dwie opcje mają jednakowe zastosowanie w sektorach energii elektrycznej i gazu. Komisja uznaje wprawdzie, że ogólnie rzecz biorąc postęp w kierunku wydzielenia własnościowego jest obecnie bardziej zaawansowany w sektorze energii elektrycznej UE, jednak nie znajduje przekonującego argumentu, który uzasadniałby odmienne traktowanie tych dwóch sektorów. W szczególności zasadniczy konflikt interesów pomiędzy działalnością w zakresie dostaw i produkcji z jednej strony, a eksploatacją i rozwojem sieci z drugiej strony, dotyczy jednakowo obu sektorów. Ponadto kluczem do zawierania długoterminowych umów w sprawie dostaw z czołowymi producentami gazu nie jest posiadanie własności sieci, lecz istnienie silnej bazy klientów. Niezależnie od struktury własności przedsiębiorstw-nabywców, UE pozostaje niewątpliwie wysoce atrakcyjnym rynkiem dla dostawców gazu, który po dokonaniu skutecznego rozdzielenia będzie mógł na równym poziomie konkurować w dziedzinie gazu. Komisja uznaje ponadto, że transport gazu, w przeciwieństwie do przesyłu energii elektrycznej, wymaga fizycznego ruchu molekuł gazu w gazociągach. Z tego powodu

operatorzy sieci przesyłowych (OSP) mają większą kontrolę w zakresie określania kierunku, w którym płynie gaz, oraz wykorzystania zdolności przesyłowej w systemie. Oznacza to, że skuteczne wydzielenie własnościowe w zakresie sieci gazowych jest co najmniej tak samo ważne jak w zakresie sieci elektroenergetycznych.

Z uwagi na potrzebę zachęcenia przedsiębiorstw dostarczających i produkujących energię do prowadzenia inwestycji w nową infrastrukturę, niniejszy wniosek przewiduje możliwość czasowych odstępstw od zasady wydzielenia własnościowego, dokonywanych z myślą o budowie nowej infrastruktury. Z takiego wyłączenia będzie można korzystać w indywidualnych przypadkach, a przy jego udzielaniu uwzględniany będzie aspekt ekonomiczny nowej inwestycji, założenia rynku wewnętrznego oraz cel bezpieczeństwa dostaw.

Zgodnie z art. 295 WE wniosek stosuje się w taki sam sposób do przedsiębiorstw publicznych jak i prywatnych. Oznacza to, że bez względu na to, czy operator systemu przesyłowego bądź dostawca lub producent energii ma charakter publiczny czy też prywatny, żadna osoba ani grupa osób nie będzie mogła sama ani zbiorowo wpływać na skład, prawa głosu lub decyzyjność jego organów. Ten wymóg sprawia, że tam, gdzie działalność w zakresie dostaw lub produkcji jest prowadzona przez przedsiębiorstwo publiczne, niezależność publicznego operatora systemu przesyłowego nadal jest gwarantowana; chociaż wniosek nie wymaga od przedsiębiorstw należących do państwa, aby sprzedawały swoje sieci przedsiębiorstwom prywatnym. Dla uzyskania zgodności z tym wymogiem podmiot publiczny lub państwo może przekazać prawa (dające możliwość „wpływu”) innym publicznym lub prywatnym osobom prawnym. Istotne jest, że w każdym przypadku, kiedy przeprowadzane jest wydzielenie własnościowe, dane państwo członkowskie musi w praktyce wykazać prawdziwą skuteczność tych działań oraz dowieść, że przedsiębiorstwa funkcjonują w sposób w pełni odrębny od siebie nawzajem, co umożliwi realne stworzenie równych reguł gry w całej UE.

Wreszcie, zapisy dotyczące wydzielenia własnościowego w stosunku do sieci przesyłowych nie dotyczą państw członkowskich, które nie posiadają sieci przesyłu gazu ani energii elektrycznej, a jedynie sieci dystrybucji.

1.3. Aspekty dotyczące krajów trzecich

Niniejszy wniosek wymaga skutecznego rozdzielenia działalności operatorów systemów przesyłowych od działań w zakresie dostaw i produkcji energii, nie tylko na szczeblu krajowym, lecz również na poziomie całej UE. Oznacza to w szczególności, że żadne przedsiębiorstwo dostarczające lub produkujące energię, działające gdziekolwiek na terenie UE, nie może posiadać ani obsługiwać sieci przesyłowej w jakimkolwiek innym państwie członkowskim UE. Wymóg ten jest stosowany jednakowo w stosunku do przedsiębiorstw w UE i poza nią.

Pakiet zawiera pewne środki ochrony gwarantujące, że w przypadku, kiedy przedsiębiorstwo z kraju trzeciego zechce uzyskać znaczący udział w sieci w Unii Europejskiej lub kontrolę nad taką siecią, będzie ono musiało w sposób możliwy do udowodnienia i bezwarunkowo sprostać tym samym wymogom dotyczącym wydzielenia własnościowego, co przedsiębiorstwa w Unii Europejskiej. Komisja ma prawo interwencji w przypadku, gdy podmiot nabywający udziały nie jest w stanie wykazać braku bezpośredniej i pośredniej zależności od działań w zakresie dostaw i generacji energii.

Dobrze funkcjonujące rynki i sieci są również istotne dla uzyskania konkurencyjności gospodarki oraz dla dobrobytu obywateli. Celem niniejszego wniosku jest zwiększenie konkurencji na europejskich rynkach energetycznych oraz polepszenie funkcjonowania tych rynków. W tym kontekście absolutnie konieczne jest – bez uszczerbku dla międzynarodowych zobowiązań Wspólnoty - zapewnienie poszanowania zasad dotyczących inwestorów działających na rynku przez wszystkie podmioty gospodarcze europejskiego rynku energetycznego. Dlatego też Komisja wnioskuje o wprowadzenie wymogu, aby osoby z państw trzecich oraz państwa trzecie nie miały możliwości uzyskiwania kontroli nad systemami przesyłowymi ani operatorami systemów przesyłowych Wspólnoty, chyba że podpisana zostanie umowa między Unią Europejską a danym krajem trzecim zezwalająca na uzyskanie takiej kontroli. Ma to na celu zagwarantowanie, że firmy z państw trzecich będą przestrzegać tych samych zasad, tj. zarówno litery jak i ducha prawa, które odnoszą się do przedsiębiorstw pochodzących z Unii Europejskiej, nie zaś dyskryminację przedsiębiorstw z krajów trzecich. Komisja przeprowadzi szybki i szczegółowy przegląd szerszych aspektów polityki zewnętrznej UE dotyczącej sektora energetycznego oraz upubliczni wyniki tej pracy.

Podsumowując istotną kwestię wydzielenia własnościowego, przedstawiane niniejszym wnioski dotyczące skutecznego wydzielenia własnościowego są koniecznym i decydującym krokiem na drodze do stworzenia w pełni zintegrowanego rynku w całej Unii Europejskiej. Może to przyczynić się do stworzenia ponadnarodowych przedsiębiorstw-operatorów systemów przesyłowych, czemu na przeszkodzie nie będzie już stać wzajemny brak zaufania operatorów. Jednocześnie trzeba pamiętać, że gdyby ponadnarodowe przedsiębiorstwa-operatorów systemów przesyłowych były tworzone bez zapewnienia ich całkowitej niezależności, konkurencyjność pomiędzy stowarzyszonymi z nimi przedsiębiorstwami dostawców i producentów energii prawdopodobnie zostałaby osłabiona z uwagi na ryzyko zмовy cenowej. Prezentowane wnioski zawierają kilka dodatkowych środków mających na celu propagowanie integracji rynku UE, odnoszących się w szczególności do poprawy współpracy pomiędzy operatorami systemów przesyłowych.

2. WZMOCNIENIE UPRAWNIENÍ ORAZ NIEZALEŻNOŚCI KRAJOWYCH ORGANÓW REGULACYJNYCH

2.1. Wzmocnienie pozycji krajowych organów regulacyjnych nadzorujących funkcjonowanie rynków energii elektrycznej i gazu

Istniejące dyrektywy dotyczące energii elektrycznych i gazu wymagają od państw członkowskich powołania organów regulacyjnych. W kilku państwach członkowskich, organy regulacyjne są dobrze rozwiniętymi organami posiadającymi znaczące uprawnienia i zasoby pozwalające im na zapewnienie odpowiedniej regulacji rynku. W pozostałych państwach członkowskich organy regulacyjne zostały powołane dopiero niedawno, a zakres ich uprawnień jest mniejszy lub też uprawnienia te są one rozproszone pomiędzy różnymi instytucjami. Obszerny przegląd sytuacji w poszczególnych krajach dokonany przez Komisję ujawnił tę niejednorodność, a w wielu przypadkach wykazał słabość organów regulacyjnych.

Doświadczenie tych państw członkowskich, w których od kilku lat istnieją rynki otwarte, jak również przykład innych sektorów użyteczności publicznej otwartych na konkurencję, wyraźnie wskazują, że organy regulacyjne o mocnej pozycji są konieczne, aby zapewnić właściwe funkcjonowanie rynku, w szczególności w odniesieniu do korzystania z infrastruktury sieci.

Z tych względów niniejszy wniosek ma na celu wzmocnienie uprawnień organów regulacyjnych. Po pierwsze, zostanie na nie nałożony wyraźny obowiązek współdziałania na poziomie europejskim, w ścisłej współpracy z Agencją ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki oraz z Komisją w celu zapewnienia konkurencyjnego, bezpiecznego oraz zrównoważonego pod względem ekologicznym wewnętrznego rynku energii elektrycznej i gazu w Unii Europejskiej, a także skutecznego otwarcia rynku dla wszystkich konsumentów i dostawców.

Po drugie, wnioskuje się o wzmocnienie ich uprawnień w zakresie regulacji rynku, zwłaszcza w następujących obszarach:

- kontroli przestrzegania przez operatorów systemów przesyłowych i dystrybucyjnych zasad dotyczących dostępu dla stron trzecich, obowiązków rozdziału, mechanizmów równowagi, zarządzania w sytuacjach przeciążenia oraz zarządzania połączeniami wzajemnymi;
- przeglądu planów inwestycyjnych operatorów systemów przesyłowych oraz przedstawiania w sprawozdaniach rocznych oceny planów inwestycyjnych operatorów systemów przesyłowych pod kątem ich spójności z ogólnoeuropejskim 10-letnim planem rozwoju sieci; kontrolowania bezpieczeństwa i niezawodności sieci oraz przeglądu zasad bezpieczeństwa i niezawodności sieci;
- kontroli zobowiązań w zakresie przejrzystości;
- kontroli poziomu otwarcia rynku oraz konkurencji na rynku, a także promowania skutecznej konkurencji we współpracy z organami ochrony konkurencji; oraz
- zapewnienia skuteczności środków ochrony konsumentów.

Energia elektryczna i gaz różnią się zasadniczo od innych towarów handlowych, ponieważ są produktami funkcjonującymi w sieciach, a ich magazynowanie jest niemożliwe lub kosztowne. To sprawia, że są podatne na nadużycia na rynku, w związku z czym należy zwiększyć nadzór regulacyjny nad przedsiębiorstwami działającymi na rynku energii elektrycznej i gazu. Dlatego też organy regulacyjne muszą posiadać dostęp do informacji dotyczących decyzji operacyjnych tych przedsiębiorstw. Wnioskuje się o nałożenie na przedsiębiorstwa obowiązku przechowywania rejestrów danych związanych z ich decyzjami operacyjnymi przez pięć lat, do wglądu przez krajowe organy regulacyjne, urzędy ds. konkurencji oraz Komisję, w celu skutecznego kontrolowania zarzutów dotyczących nadużyć na rynku. Pozwoli to na ograniczenie zakresu nadużyć na rynku, zwiększenie zaufania do rynku i w ten sposób przyczyni się do wzrostu obrotów i konkurencyjności.

Na niektóre typy przedsiębiorstw handlowych (np. banki), na mocy dyrektywy w sprawie rynków instrumentów finansowych są już obecnie nałożone tego typu zobowiązania, zatem przedsiębiorstwa te nie powinny podlegać podwójnym zobowiązaniom. W związku z tym zobowiązania do przechowywania rejestrów nie powinny naruszać istniejących przepisów wspólnotowych w sprawie rynków finansowych i powinny być z nimi zgodne. Konieczne jest, by organy regulacji rynków energii elektrycznej i gazu współpracowały z organami regulacji rynków finansowych, tak aby umożliwić sobie nawzajem uzyskanie ogólnego zarysu sytuacji na poszczególnych rynkach. Przed przyjęciem wytycznych określających wymogi dotyczące przechowywania rejestrów Agencja ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki oraz Komitet Europejskich Regulatorów Rynku Papierów Wartościowych (CESR) są proszone o podjęcie współpracy z Komisją i doradztwo w sprawie treści wytycznych.

Aby móc wykonywać swoje obowiązki, organy regulacyjne otrzymają uprawnienia do prowadzenia dochodzeń, żądania wszelkich niezbędnych informacji oraz nakładania sankcji o charakterze odstrasżającym. Podczas wykonywania funkcji regulacyjnych od organów tych wymaga się pełnego uwzględnienia celów dotyczących wydajności energetycznej.

2.2. Możliwa do udowodnienia niezależność organów regulacyjnych jako czynnik budujący zaufanie rynku

Niezależność organów regulacyjnych stanowi kluczową zasadę dobrego zarządzania oraz jest podstawowym warunkiem zapewnienia zaufania rynku. Istniejące prawodawstwo wymaga od organów regulacyjnych pełnej niezależności od interesów przedstawicieli branży gazowej i elektroenergetycznej. Nie określa jednak, jak niezależność tę należy zapewnić w sposób dający się udowodnić, ani też nie gwarantuje niezależności od interesów politycznych.

Jak podkreślono w konkluzjach wiosennego posiedzenia Rady Europejskiej w 2007 r. oraz dokumentach Parlamentu Europejskiego, wzmocnienie niezależności krajowych organów regulacyjnych sektora energetycznego jest zatem priorytetem.

Wnioskuje się, aby organ regulacyjny był odrębny prawnie oraz funkcjonalnie niezależny od wszelkich innych podmiotów publicznych lub prywatnych, oraz aby jego personel, jak również wszyscy członkowie jego organu decyzyjnego, działali niezależnie od jakiegokolwiek interesów rynkowych oraz aby nie otrzymywali żadnych poleceń od jakiegokolwiek podmiotu rządowego, publicznego czy prywatnego ani też nie zwracali się o takie polecenia. W tym celu wnioskuje się o to, aby organ regulacyjny posiadał osobowość prawną, autonomię budżetową, odpowiednie zasoby ludzkie i finansowe oraz niezależne kierownictwo.

3. NIEZALEŻNY MECHANIZM PROWADZENIA WSPÓŁPRACY I PODEJMOWANIA DECYZJI DLA KRAJOWYCH ORGANÓW REGULACYJNYCH: AGENCJA DS. WSPÓŁPRACY ORGANÓW REGULACJI ENERGETYKI

3.1. Stworzenie formalnej struktury współpracy na podstawie pozytywnych doświadczeń ERGEG

Pomimo znacznego rozwoju, jaki nastąpił na wewnętrznym rynku energetycznym, nadal istnieje luka w przepisach w zakresie problemów transgranicznych. W celu rozwiązania tego problemu Komisja zainicjowała fora samoregulujące takie jak forum florenckie (dotyczące energii elektrycznej) oraz madryckie (dotyczące gazu). Fora te zgromadziły zainteresowane strony w celu zacieśnienia współpracy.

Ponadto w 2003 r. została powołana przez Komisję niezależna grupa doradcza ds. energii elektrycznej i gazu, zwana „Grupą Europejskich Organów Regulacyjnych ds. Energii Elektrycznej i Gazu” (ERGEG), z zadaniem ułatwienia konsultacji, koordynacji i współpracy między krajowymi organami regulacyjnymi w państwach członkowskich, oraz między tymi organami a Komisją, w związku z potrzebą konsolidacji rynku wewnętrznego energii elektrycznej i gazu. Grupa ERGEG złożona jest z przedstawicieli krajowych organów regulacyjnych.

Działania ERGEG prowadzone w ostatnich latach, polegające na wydawaniu niewiążących wytycznych oraz przedstawianiu Komisji zaleceń i opinii, bardzo pozytywnie przyczyniły się do postępów procesu tworzenia wewnętrznego rynku gazu i energii elektrycznej. Mimo to

organizacja forów samoregulujących oraz założenie ERGEG nie stanowiło prawdziwie mocnego bodźca do stworzenia wspólnych standardów i wspólnego podejścia, koniecznych do urzeczywistnienia handlu transgranicznego oraz rozwoju pierwszych rynków regionalnych, a w efekcie europejskiego rynku energetycznego.

W miarę upływu czasu sektor energetyczny stawał się coraz bardziej złożony i w coraz większym stopniu krzyżowały się w nim różne interesy finansowe. Obecny sposób funkcjonowania ERGEG, zgodnie z którym w praktyce do osiągnięcia porozumienia potrzebna jest zazwyczaj zgoda 27 organów regulacyjnych oraz ponad 30 operatorów systemów przesyłowych, nie daje wystarczających rezultatów. Doprowadziło to do stworzenia pewnej liczby niewiążących kodeksów oraz działań w kierunku osiągnięcia zgodności co do wspólnego podejścia poprzez „stopniową konwergencję”, ale nie doprowadziło do podjęcia koniecznych decyzji w sprawie trudnych problemów mających rzeczywiste znaczenie.

Obecnie w zasadach technicznych, zwanych też „kodeksami sieci”, zgodnie z którymi muszą działać przedsiębiorstwa energetyczne, istnieją znaczące różnice pomiędzy poszczególnymi państwami członkowskimi lub nawet wewnątrz poszczególnych państw członkowskich. Jeżeli rynki energetyczne w Unii Europejskiej mają zostać zintegrowane, kodeksy te muszą zostać poddane procesowi konwergencji, a następnie harmonizacji.

Komisja dokonała oceny różnych możliwości wykonania wymaganych zadań, z uwzględnieniem możliwości wykonania tych zadań przez samą Komisję. Harmonizacja omawianych zagadnień oraz zapewnianie postępów w tworzeniu nowej infrastruktury nie są typowymi zadaniami leżącymi w sferze działalności Komisji. Do tej pory Komisja nie prowadziła tego typu działań. Ich przeprowadzenie wymaga wiedzy specjalistycznej, jaką posiada 27 krajowych urzędów regulacyjnych (NRA); to właśnie one muszą uzgodnić poprawki, jakie należy wprowadzić do kodeksów sieci. W praktyce jedynie krajowe organy regulacyjne mają potencjał wiedzy niezbędny do skutecznego działania w tej dziedzinie. Agencja może za pośrednictwem swojej Rady Regulacyjnej – składającej się z przedstawicieli krajowych urzędów regulacyjnych – czerpać z wiedzy pracowników tych organów. Komisja nie ma takich możliwości.

Komisja zdecydowała, że wymagane zadania najlepiej wykonywać będzie odrębny podmiot, niezależny od niej oraz niebędący jej częścią. Zarówno wiosenna Rada Europejska w 2007 r. jak i najnowsze postanowienia Parlamentu Europejskiego potwierdziły ten wniosek².

² Rada Europejska jest zgodna co do jego postanowień dotyczących ustanowienia niezależnego mechanizmu współpracy krajowych organów regulacyjnych oraz podejmowania przez nie decyzji dotyczących ważnych problemów transgranicznych, natomiast w przyjętym sprawozdaniu Vidal Quadras stwierdza, że PE „z zadowoleniem przyjmuje wniosek Komisji w sprawie zacieśnienia współpracy krajowych organów regulacyjnych na szczeblu UE, za pośrednictwem podmiotu działającego na płaszczyźnie unijnej, jako jednego ze sposobów promowania bardziej europejskiego podejścia do uregulowania kwestii transgranicznych; uważa, że większa konwergencja i harmonizacja ich kompetencji jest warunkiem zniwelowania różnic technicznych i regulacyjnych stanowiących poważne przeszkody dla transgranicznego handlu i połączeń międzysieciowych; podkreśla, że Komisja powinna odgrywać decydującą rolę, nie ograniczając jednak niezależności organów regulacyjnych; uważa, że decyzje organów regulacyjnych powinny być podejmowane w ściśle określonych kwestiach natury technicznej i handlowej oraz w oparciu o stosowne informacje, w razie potrzeby przy uwzględnieniu opinii operatorów systemów przesyłowych i innych zainteresowanych podmiotów oraz że powinny one mieć charakter wiążący”.

W związku z tym rozważono stworzenie sieci krajowych organów regulacyjnych sektora energetycznego wyposażonej w większe uprawnienia. Wzór dla niej może stanowić sieć organów ochrony konkurencji stworzona w 2004 r. zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 1/2003. To jednak wymagałoby nadania Komisji autonomicznych uprawnień w sektorze energetycznym (obecnie takie uprawnienia funkcjonują jedynie w zakresie zasad dotyczących ochrony konkurencji). Należy jednak tak czy inaczej wzmocnić i zharmonizować uprawnienia NRA.

Inną możliwością jest zastosowanie modelu systemu Europejskich Banków Centralnych, ale dla takiego systemu brakuje podstawy prawnej w Traktacie. Taki model wymagałby jedynie wniesienia poprawki do Traktatu.

W związku z tym Komisja doszła do wniosku, że skoro zachodzi potrzeba powołania niezależnego podmiotu, który mógłby składać do Komisji wnioski dotyczące decyzji merytorycznych oraz podejmować wiążące dla stron trzecich decyzje regulacyjne dotyczące konkretnych problemów technicznych wchodzących w zakres kompetencji takiego podmiotu, jedynym rozwiązaniem będzie stworzenie Agencji.

Główne zadania przewidziane dla Agencji uzupełniałyby na poziomie europejskim zadania regulacyjne wykonywane przez krajowe organy regulacyjne. Struktura ta powinna stanowić ramy dla współpracy krajowych organów regulacyjnych oraz dla przeglądu regulacyjnego współpracy pomiędzy operatorami systemów przesyłowych, a także umożliwić podejmowanie indywidualnych decyzji dotyczących infrastruktury obejmującej terytorium więcej niż jednego państwa członkowskiego. Analiza ta jest zgodna z zasadami określonymi przez Komisję w projekcie porozumienia międzyinstytucjonalnego w sprawie utworzenia ram prawnych dla europejskich agencji regulacyjnych³, w szczególności w zakresie uprawnień do przyjmowania decyzji prawnie wiążących wobec stron trzecich.

Poniższy wniosek opiera się na opcji „ERGEG+”, wspomnianej w komunikacie Komisji z dnia 10 stycznia 2007 r. „Europejska polityka energetyczna”⁴.

3.2. Główne zadania Agencji ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki, której dotyczy wniosek

Proponowane zadania Agencji uzupełniałyby na poziomie europejskim zadania regulacyjne realizowane przez organy regulacyjne na szczeblu krajowym poprzez:

- *Zapewnienie ram współpracy krajowym organom regulacyjnym.* Wnioskuje się o poprawę możliwości rozwiązywania sytuacji transgranicznych. Agencja określi procedury współpracy pomiędzy krajowymi organami regulacyjnymi, zwłaszcza w odniesieniu do wymiany informacji oraz podziału kompetencji w przypadkach dotyczących kilku państw członkowskich. Ramy te będą ponadto propagowały współpracę krajowych organów regulacyjnych na szczeblu regionalnym.
- *Nadzór regulacyjny nad współpracą pomiędzy operatorami sieci przesyłowych.* Agencja będzie odpowiedzialna za sprawowanie kontroli nad działalnością Europejskiej Sieci Operatorów Systemów Przesyłowych Energii Elektrycznej oraz Europejskiej Sieci Operatorów Systemów Przesyłowych Gazu, oraz za dokonywanie przeglądów ich działań.

³ KOM(2005)59.

⁴ Dz.U. C , , str. .

W szczególności będzie zaangażowana w wyznaczanie priorytetów za pomocą programu prac tych podmiotów, przeglądu ich 10-letnich planów inwestycyjnych oraz przygotowywania kodeksów technicznych i rynkowych. Przegląd planu inwestycyjnego nie ma wpływu na odpowiedzialność operatorów systemów przesyłowych wynikającą z przepisów prawa danego państwa. Jeżeli chodzi o wspomniane kodeksy techniczne i rynkowe, należy podkreślić, że Agencja będzie mogła zwrócić się do operatorów systemów przesyłowych o wprowadzenie zmian do swoich projektów lub opracowanie określonych zagadnień w sposób bardziej szczegółowy. Będzie również mogła zalecić Komisji nadanie im wiążącej mocy prawnej tam, gdzie dobrowolne ich stosowanie przez operatorów systemów przesyłowych jest niewystarczające lub nie odpowiada pewnym kwestiom. Agencja może zalecić wprowadzenie zmian do projektu opracowanego przez operatorów przesyłowych lub zalecić Komisji stworzenie dodatkowych przepisów. W praktyce mechanizm ten przyjmie formę konstruktywnego i ciągłego dialogu pomiędzy Agencją, operatorami systemów przesyłowych oraz Komisją. Zaangażowanie Agencji w tych obszarach będzie kluczowe dla zapewnienia, skutecznej i jawnej współpracy operatorów systemów przesyłowych, z korzyścią dla rynku wewnętrznego.

- *Indywidualne uprawnienia decyzyjne.* Aby umożliwić Agencji skuteczne rozwiązywanie określonych kwestii transgranicznych wnioskuje się o powierzenie jej indywidualnych uprawnień do podejmowania decyzji w kwestii wniosków o zastosowanie odstępstwa⁵ dotyczącego aktywów infrastruktury o znaczeniu europejskim oraz w zakresie decyzji w sprawie uregulowań mających zastosowanie do infrastruktury leżącej na terytorium więcej niż jednego państwa członkowskiego. Ponadto Agencja mogłaby podejmować konkretne decyzje w sprawie problemów technicznych, o ile takie uprawnienia zostaną jej nadane zgodnie ze szczegółowymi wytycznymi przyjętymi na mocy dyrektyw dotyczących gazu i elektryczności, w ramach procedury komitologii.
- *Ogólna rola doradcza.* Agencja pełniłaby również rolę doradczą wobec Komisji w zakresie kwestii regulacji rynku oraz mogłaby wydawać niewiążące wytyczne w celu rozpowszechniania dobrych praktyk wśród krajowych organów regulacyjnych. W zależności od pojawiających się potrzeb, miałyby również uprawnienia do dokonywania przeglądu wszelkich decyzji przyjmowanych przez krajowe urzędy regulacyjne, mających bezpośredni wpływ na wewnętrzny rynek, w kontekście środków wykonawczych przyjętych przez Komisję w zastosowaniu prawa wspólnotowego dotyczącego sektora gazu i energii elektrycznej, oraz do przekazywania swoich opinii Komisji.

Pomimo że te uprawnienia nie mogą zostać rozszerzone na decyzje normatywne (takie jak oficjalne przyjmowanie obowiązkowych wytycznych), nowa Agencja będzie odgrywać niezmiernie istotną rolę w rozwoju i wdrażaniu zasad europejskiego rynku gazu i energii elektrycznej.

3.3. Zarządzanie Agencją ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki

Ramy instytucjonalne oraz zasady zarządzania Agencją ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki opierają się na standardowych zasadach i praktykach funkcjonowania agencji regulacyjnych we Wspólnocie.

⁵ Jak określono w art. 22 dyrektywy 2003/55/WE oraz w art. 7 rozporządzenia (WE) nr 1228/2003.

Należy jednak koniecznie uwzględnić niezależność funkcji regulacyjnych. W tym celu, poza radą administracyjną odpowiedzialną za wszelkie kwestie administracyjne i budżetowe, wnioskuję się o stworzenie rady organów regulacyjnych odpowiadającej za wszelkie kwestie i decyzje regulacyjne. Dyrektor, powoływany przez radę administracyjną, zostanie wybrany z ostatecznej listy przyjętej przez Komisję. Dyrektor będzie reprezentować Agencję oraz odpowiadać za bieżące zarządzanie nią. Ponadto struktura Agencji przewiduje także istnienie komisji odwoławczej, która będzie posiadać kompetencje w zakresie rozpatrywania odwołań przeciwko decyzjom przyjmowanym przez Agencję.

3.4. Aspekty finansowe

Proponuje się, aby Agencja, biorąc pod uwagę jej zadania, posiadała liczbę pracowników ograniczoną do 40-50 osób. Liczba ta opiera się na dogłębnej analizie wymagań co do liczby pracowników krajowych urzędów regulacyjnych oraz dokładnej analizie minimalnych zasobów niezbędnych do wykonywania przewidywanych zadań, w szczególności w kontekście zapewniania synergii w wykorzystywaniu zasobów wewnątrz krajowych urzędów regulacyjnych do wsparcia pracy agencji. Przewidywana liczba pracowników jest zgodna z potrzebami tych urzędów⁶. Jak wspomniano powyżej, jeżeli Komisja miałaby podjąć się wykonywania zadań Agencji, liczba pracowników musiałaby być znacznie wyższa.

Szacuje się, że całkowite roczne wydatki Agencji wyniosą około 6-7 milionów EUR rocznie, z czego 5 milionów EUR na wydatki związane z personelem (biorąc pod uwagę średni koszt na jednego pracownika Komisji Europejskiej, tj. 0,117 miliona EUR rocznie, z włączeniem wydatków związanych z budynkami i innymi kosztami administracyjnymi), 1 milion EUR na koszty operacyjne (zebrania, badania, jak również koszty tłumaczenia, publikacji oraz public relations) oraz reszta na wydatki inwestycyjne (związane z nabyciem ruchomości oraz związanych z tym wydatków) oraz wydatki ponoszone w trakcie delegacji służbowych.

Roczne koszty Agencji zostaną pokryte z dotacji wspólnotowych. Agencja posiada ograniczone dochody pochodzące z opłat wnoszonych przez strony trzecie a naliczanych przez Agencję przy podejmowaniu określonych decyzji.

3.5. Rola Komisji

Istnieją w zasadzie trzy różne środki służące zabezpieczeniu pozycji Komisji i jej roli jako strażnika Traktatu.

Po pierwsze, każda decyzja podejmowana przez Agencję będzie wiążąca jedynie w zakresie konkretnych sytuacji technicznych, w sposób jasny określonych w rozporządzeniach i dyrektywach lub indywidualnych przypadków przewidzianych w wiążących wytycznych. Poza tymi ramami Agencja nie miałaby możliwości podejmowania własnych decyzji politycznych.

Po drugie, jeżeli współpraca operatorów systemów przesyłowych (OSP) lub decyzje podejmowane przez krajowe urzędy regulacyjne (NRA) będą zagrażać skutecznej konkurencji oraz sprawnemu funkcjonowaniu rynku, Agencja natychmiast poinformuje o tym Komisję, która będzie mogła w konsekwencji podjąć działania konieczne do zaradzenia sytuacji. Komisja może również podjąć działania z własnej inicjatywy.

⁶ Schemat organizacyjny zostanie dołączony do uzasadnienia.

Po trzecie, w przypadku gdy zachodzi potrzeba podjęcia istotnej decyzji, może ją jedynie podjąć Komisja. W tych przypadkach Agencja pełni tylko rolę przygotowawczą i doradczą. Służba Prawna Komisji zbadała dokładnie tekst pod tym względem, aby dopilnować, że Agencja nie będzie posiadać uprawnień do podejmowania istotnych decyzji według własnego uznania.

Ponadto rolą Komisji będzie dalsze określenie i wytyczenie roli Agencji przez przyjęcie wiążących wytycznych.

4. SKUTECZNA WSPÓLPRACA POMIĘDZY OPERATORAMI SYSTEMÓW PRZESYŁOWYCH

4.1. Ścisła współpraca pomiędzy operatorami systemów przesyłowych jako konieczny warunek integracji rynków energii elektrycznej i gazu

Skuteczna współpraca pomiędzy operatorami systemów przesyłowych oraz ustanowienie jasnych i stabilnych ram regulacyjnych, a także koordynacja działań regulacyjnych, są niezbędnym warunkiem integracji rynków. Wymaga to zgodności w zakresie zasad dostępu do sieci oraz zasad operacyjnych, skutecznej wymiany informacji pomiędzy operatorami systemów przesyłowych oraz wysokiego stopnia koordynacji nowych inwestycji w celu zwiększenia zdolności przesyłowych połączeń wzajemnych. Operatorzy systemów przemysłowych gazu i energii elektrycznej już teraz współpracują dobrowolnie w ramach istniejących struktur, takich jak ETSO (Stowarzyszenie Europejskich Operatorów Systemów Przesyłowych) oraz GTE (Europejskie Stowarzyszenie Przesyłania Gazu). Prowadzą one współpracę dotyczącą kwestii operacyjnych na szczeblu regionalnym oraz biorą udział w działalności organów technicznych, takich jak UCTE (Unia ds. Koordynacji Przesyłu Energii Elektrycznej) czy EASEE-Gas (Europejskie Stowarzyszenie na rzecz Płynności Wymiany Energii). Te wielopłaszczyznowe inicjatywy współpracy znacznie przyczyniły się do rozwoju rynku wewnętrznego oraz do poprawy wydajności i bezpieczeństwa sieci.

Okazało się jednak, że dobrowolna współpraca ma pewne ograniczenia, czego przykładem mogą być awarie sieci oraz przerwy w dostawach energii elektrycznej wynikające ze złej koordynacji funkcjonowania sieci lub braku połączeń w sieciach energii elektrycznej lub gazu oraz problemy w zakresie proponowania lub uzgadniania wspólnych standardów technicznych. Stąd wnioskuje się o wyznaczenie operatorom sieci przesyłowych zadania wzmocnienia prowadzonej przez nich współpracy w pewnych obszarach o kluczowym znaczeniu, które sprowadzają się do trzech głównych zagadnień.

- *Rozwój rynku i opracowanie kodeksów technicznych.* Dla integracji rynków energii elektrycznej i gazu konieczny jest spójny zbiór kodeksów technicznych i rynkowych. Obecnie istnieją kodeksy funkcjonujące w poszczególnych państwach lub rekomendowane przez instytucje takie jak UCTE (Unia Koordynacyjna Przesyłu Energii) lub EASEE-gas (Europejskie Stowarzyszenie na rzecz Płynności Wymiany Energii). Problem dotyczący obecnej sytuacji posiada trzy aspekty: po pierwsze, istniejące zasady nie obejmują wszystkich obszarów, które muszą zostać zharmonizowane w celu umożliwienia funkcjonowania zintegrowanego rynku, po drugie, krajowe kodeksy często nie są zgodne ze sobą, a po trzecie, często nie są one prawnie wiążące lub też nie są egzekwowalne. Przykłady takich kodeksów to podręcznik operacyjny dotyczący bezpieczeństwa i niezawodności sieci przesyłowych energii elektrycznej UCTE oraz zalecenia EASEE-gas w sprawie jakości gazu.

- We wniosku utrzymano dobrowolne działanie operatorów systemów przesyłowych jako pragmatyczny sposób tworzenia szczegółowych kodeksów technicznych i rynkowych. Kodeksy te są często złożone technicznie i konieczny jest dobrze funkcjonujący proces, umożliwiający w razie potrzeby wnoszenie do nich poprawek. Wniosek wprowadza szerokie uprawnienia dotyczące nadzoru regulacyjnego nad treścią oraz i kontroli zgodności oraz egzekwowania tych zasad przez krajowe urzędy regulujące, Agencję, i/lub Komisję, w zależności od charakteru danej propozycji. W przypadku, gdy operatorzy systemów przesyłowych nie byłoby w stanie osiągnąć zgodności co do koniecznych kodeksów technicznych lub rynkowych lub też nie byłoby w stanie ich wdrożyć, istnieje możliwość sformułowania tych zasad we wniosku przedstawionym przez Komisję, który może następnie zostać przyjęty w ramach procedury komitologii.
- Ogółem niniejszy wniosek określa jedenaście głównych obszarów współpracy. Roczne programy Europejskiej Sieci operatorów systemów przesyłowych (zob. rozdział 1.2), przygotowane w porozumieniu ze wszystkimi zainteresowanymi stronami oraz nową Agencją ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki (zob. rozdział 3), wyznaczą priorytety oraz określą w sposób bardziej szczegółowy jakie kodeksy techniczne i rynkowe należy opracować. Współpraca pomiędzy operatorami systemów przesyłowych powinna również obejmować kontrolę wdrażania kodeksów technicznych i rynkowych.
- *Działania w zakresie badań i innowacji we wspólnym interesie*: współpraca OSP powinna stanowić ramy dla określenia, finansowania i zarządzania działaniami w zakresie koniecznych badań i innowacji przyczyniających się do solidnego rozwoju technicznego oraz ewolucji europejskich sieci energii elektrycznej i gazu, a w szczególności do propagowania bezpieczeństwa dostaw i wydajności energetycznej oraz upowszechniania technologii niskoemisyjnych.
- *Koordinacja eksploatacji sieci*: Współpraca OSP obejmowałaby wspólną obsługę sieci według uzgodnionych kodeksów rynkowych i technicznych. Ponadto obejmowałaby wymianę informacji operacyjnych koniecznych do skutecznej eksploatacji sieci oraz skoordynowanego ujawniania informacji na temat dostępu do danej sieci, na przykład za pomocą wspólnej platformy na rzecz przejrzystości.
- *Planowanie inwestycyjne*: Aby umożliwić udostępnienie wystarczającej zdolności przesyłowej w celu zaspokojenia popytu i zintegrowania rynków krajowych, operatorzy sieci będą potrzebować długoterminowego planowania rozwoju sieci, którego celem będzie zaprojektowanie inwestycji w sieć oraz monitorowanie rozwoju zdolności przesyłowych. Przewiduje się, że Europejska Sieć OSP opublikuje plany rozwoju sieci, które obejmą modelowanie sieci zintegrowanej, opracowanie różnych wariantów oraz ocenę pojemności energetycznej oraz zdolności sieci zintegrowanej do dostarczenia określonej ilości energii w danym czasie. Taki plan rozwoju powinien w wystarczającym zakresie wybiegać w przyszłość (np. na co najmniej 10 lat), umożliwiając tym samym wczesne wykrycie braków inwestycyjnych, w szczególności w odniesieniu do możliwości przesyłu transgranicznego.

Szczególnie w zakresie dwóch ostatnich zadań inicjatywy regionalne pozytywnie przyczyniają się do integracji rynku. Współpraca operatorów systemów przesyłowych na poziomie europejskim powinna w istocie być uzupełniana na szczeblu regionalnym, w celu zapewnienia rzeczywistego postępu w praktyce, a w szczególności w celu zapewnienia

optymalnego zarządzania siecią⁷ oraz odpowiedniego planowania inwestycji i ich realizacji. Ramy regulacyjne powinny propagować, koordynować i wpływać na rozwój inicjatyw regionalnych, jak ma to miejsce w przypadku inicjatyw regionalnych prowadzonych przez ERGEG oraz inicjatyw takich jak Forum Pięciostronne w Europie Północnej, zgodnie z zaleceniami głównych zainteresowanych stron takich jak Eurelectric.

4.2. Poprawa mechanizmu współpracy

Ważne jest, aby struktury współpracy operatorów systemów przesyłowych były w pełni uznawane na poziomie europejskim jako posiadające kompetencje niezbędne do wykonywania wyżej wspomnianych zadań. W tym celu Komisja formalnie wyznaczy europejskie sieci operatorów systemów przesyłowych (gazu i energii elektrycznej) jako podmioty odpowiedzialne za te zadania.

Będąc przedsiębiorstwami, operatorzy systemów przesyłowych muszą zdecydować o formie oraz zasadach swojej współpracy w sposób jawny. Mogą opierać się na istniejących strukturach, takich jak GTE czy ETSO. Zadania oraz obowiązki nakładane na operatorów systemów przesyłowych w zakresie struktury ich współpracy będą jednak wymagać centralnej i stałej infrastruktury oraz praktycznych narzędzi planowania i obsługi sieci.

Sposób wykonania zadań nałożonych na europejską sieć będzie nadzorowany przez Agencję ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki.

Zaangażowanie zainteresowanych stron, takich jak producenci, przedsiębiorstwa dostawcze, klienci oraz firmy dystrybucyjne, a także konsultacje z nimi, będą stanowić standardową praktykę operatorów systemów przesyłowych od początku ich prac nad określonym zagadnieniem. W związku z tym zainteresowane strony będą proszone o konsultacje w trakcie przygotowywania projektu kodeksu rynkowego i technicznego sporządzanego przez operatorów systemów przesyłowych oraz będą miały możliwość wyrażenia uwag na temat rocznego programu prac operatorów systemów przesyłowych. Nad właściwym sposobem przeprowadzenia konsultacji nadzór sprawować będzie Agencja.

5. POPRAWA FUNKCJONOWANIA RYNKU

Niniejszy wniosek ma również na celu udoskonalenie ram prawnych, tak aby ułatwić stronom trzecim dostęp do kluczowych elementów infrastruktury, poprawę przejrzystości rynku, zwiększenie integracji rynku oraz lepszy dostęp do niego dla klientów detalicznych.

5.1. System wyłączeń

Obecne prawodawstwo przewiduje możliwość wyłączenia głównej nowej infrastruktury spod określonych prawnie zasad dostępu dla stron trzecich na wstępnie określony okres czasu. Z możliwości tej skorzystano już przy tworzeniu kilku obiektów, w tym przyłączy energii elektrycznej i gazu oraz instalacji dla skroplonego gazu ziemnego. Pomogło to w przyspieszeniu realizacji pewnych projektów, które przynoszą korzyści w zakresie bezpieczeństwa dostaw oraz konkurencji. Jednocześnie dotychczasowe doświadczenie sugeruje, że podmioty przygotowujące projekty, organy regulacyjne oraz Komisja mogłyby

⁷ Na przykład, w sektorze energii elektrycznej, oczywiste jest, że należy określić sytuację dla kodeksów technicznych, dla każdego ze zsynchronizowanych obszarów.

skorzystać z uproszczenia procedury składania wniosków oraz przyznawania wyłączenia, jak również z wyjaśnienia pewnych jej warunków. Aby jednak zapewnić optymalne wykorzystanie wyłączonej infrastruktury przez rynek, wnioskuje się o wprowadzenie ogólnych minimalnych wymogów w zakresie alokacji zdolności przesyłowej oraz przepisów dotyczących zarządzania w sytuacjach przeciążenia dla nowej infrastruktury (do tej pory wymogi takie stosowane były w poszczególnych przypadkach).

5.2. Przejrzystość

Wewnętrznemu rynkowi energii elektrycznej brakuje płynności i przejrzystości, co stoi na przeszkodzie wydajnej alokacji zasobów, ograniczając możliwości minimalizowania ryzyka oraz blokując wchodzenie nowych przedsiębiorstw na rynek. Zaufanie do rynku, jego płynność oraz liczba uczestników musi się zwiększać, czemu sprzyja zwiększanie liczby informacji dostępnych dla rynku.

Obecne wymogi dotyczące przejrzystości koncentrują się na publikowaniu danych dotyczących zdolności przesyłowej sieci, tak aby podmioty działające na rynku mogły ocenić, czy taka zdolność przesyłowa jest osiągalna, oraz czy na rynku jest oferowana cała dostępna zdolność przesyłowa. Podmioty działające na rynku muszą również posiadać jednakowy dostęp do informacji decydujących o wahaniami cen hurtowych.

Obecnie przedsiębiorstwa zasiedziały odpowiadające za największe ilości przepływu gazu i energii elektrycznej, które jednocześnie są właścicielami większości aktywów na rynku, mają większy i lepszy dostęp do informacji niż nowe podmioty wkraczające na rynek. W sektorze energii elektrycznej istnieją wymogi w postaci wytycznych załączonych do rozporządzenia, określających wymogi przejrzystości w zakresie wytwarzania energii elektrycznej, jednak nie są one wystarczające, a w odniesieniu do gazu w chwili obecnej takie wymogi nie istnieją. Stąd wnioskuje się o rozszerzenie wymogów przejrzystości na rezerwy gazu, prognozy popytu i podaży, koszty utrzymania równowagi sieci oraz koszty handlowe.

Krajowe organy regulacyjne powinny monitorować i kontrolować poprawne i pełne stosowanie tych wymogów, dlatego też należy odpowiednio wzmocnić ich uprawnienia.

W związku z istnieniem problemu przejrzystości dotyczącego derywatów i instrumentów finansowych, w odniesieniu do którego niniejsze wnioski nie przewidują dodatkowych wymogów wobec zainteresowanych przedsiębiorstw, w pierwszej połowie 2008 r. Komisja zbada ten problem szczegółowo i wyciągnie wnioski. Agencja ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki oraz Komitet Europejskich Regulatorów Rynku Papierów Wartościowych są zaproszone do współpracy w celu dalszego zbadania kwestii konieczności podlegania transakcji dotyczących umów o dostawy gazu i energii elektrycznej oraz derywatów gazu i energii elektrycznej wymogom przejrzystości przed i/lub po sprzedaży, i do zapewnienia doradztwa w tej sprawie.

5.3. Dostęp do infrastruktury magazynowania

Istniejąca dyrektywa dotycząca wewnętrznego rynku gazu przewiduje, że w przypadkach, kiedy instalacje do magazynowania są niezbędne dla umożliwienia dostaw do klientów, operatorzy instalacji magazynowych muszą zapewnić dostęp do nich stronom trzecim. Państwa członkowskie mają wybór co do sposobu zapewnienia takiego dostępu, który może być udzielany albo na warunkach określonych przez organ regulacyjny albo poprzez zobowiązanie operatorów systemów magazynowania do negocjowania z klientami warunków

dostępu. Wymogi ujęte w dyrektywie są ograniczone do zasad oraz pozostawiają państwom członkowskim dużą dowolność w zakresie określania własnych ram regulacyjnych. Zasadom tym nadano konkretny kształt poprzez forum madryckie, na którym wszystkie zainteresowane strony wyraziły zgodę na stosowanie dobrowolnych „Wytycznych w sprawie zasad dostępu stron trzecich do magazynów gazu” (GGPSSO). ERGEG stwierdził jednak, że ogólnie rzecz biorąc wdrażanie tych wytycznych pozostawia wiele do życzenia.

Aby wytyczne te można było skutecznie stosować, Komisja proponuje wprowadzenie czterech środków:

- nadanie zasadom zawartym w wytycznych wiążącej mocy prawnej oraz umożliwienie szczegółowego wdrożenia wytycznych przez komitologię;
- ustanowienie prawnego i funkcjonalnego rozdziału podmiotów odpowiedzialnych za sieć magazynową od przedsiębiorstw dostawczych;
- poszerzenie uprawnień krajowych organów regulacyjnych o uprawnienia w zakresie nadzoru nad dostępem do instalacji magazynowych;
- ustanowienie wymogu przejrzystości w odniesieniu do systemu regulacyjnego mającego zastosowanie do instalacji magazynowych.

Aby nadać wytycznym wiążącą moc prawną, rozporządzenie zostanie rozszerzone, tak aby określać, w jaki sposób podmioty odpowiedzialne za sieć magazynową powinny oferować stronom trzecim usługi dostępu, jak będą one alokować zdolność przesyłową oraz zarządzać nią w sytuacjach przeciążenia. Będzie ono również określać wymogi przejrzystości oraz środki umożliwiające rozwój rynku wtórnego zdolności magazynowej. Zasady te powinny sprawić, że wszelkie zapasy magazynowe dostępne dla stron trzecich będą oferowane na rynku w sposób niedyskryminacyjny i jawny, oraz aby zdecydowanie zniechęcać do gromadzenia nadmiernej zdolności przesyłowej. Zasady te mają również na celu zapewnienie spójności z proponowanym minimum wymogów co do wyłączonej infrastruktury.

Poprzez zastosowanie wymogu rozdzielenia prawnego i funkcjonalnego podmiotów odpowiedzialnych za sieć magazynową, skuteczny dostęp do zasobów magazynowych zostanie znacznie wzmocniony. Fakt że obecnie, w przypadku gdy dostawcy potrzebują dostępu do instalacji magazynowych, aby uzyskać taki dostęp muszą kontaktować się ze swoją konkurencją, nie zwiększa zaufania do rynku oraz stanowi poważną barierę dla wkraczania nowych przedsiębiorstw na rynek. Wymóg dotyczący wydzielenia własnościowego wobec operatorów instalacji magazynowych przyczyni się do poprawy sytuacji oraz umożliwi konkurencyjnym przedsiębiorstwom i organom regulacyjnym dopilnowanie, by cała dostępna pojemność magazynowa była oferowana na rynku.

Komisja wnioskuję o usunięcie istniejących niejasności co do proporcji możliwości magazynowych oferowanych na rynku poprzez wprowadzenie wymogu, aby państwa członkowskie definiowały kryteria co do okresu i sposobu udzielania dostępu stronom trzecim oraz konieczności publikowania tych informacji. W związku z tym organ regulacyjny będzie zobowiązany do kontroli stosowania tych zasad wobec wszystkich instalacji magazynowych.

5.4. Dostęp do terminali LNG

Skroplony gaz ziemny odgrywa coraz ważniejszą rolę w dostawach gazu do Unii Europejskiej, a w planach lub w fazie realizacji jest wiele inwestycji w terminale LNG. Z tego powodu potrzebne są przejrzyste zasady dostępu do terminali LNG. Organy regulacyjne zidentyfikowały potrzebę, a Grupa Europejskich Organów Regulacyjnych ds. Energii Elektrycznej i Gazu (ERGEG) przygotowała wytyczne mające na celu wypracowanie wspólnego podejścia do dostępu do terminali LNG dla stron trzecich.

Mimo że wiele zbudowanych terminali LNG skorzystało z możliwości wyłączenia spod zasad dostępu stron trzecich oraz interwencji regulacyjnej na mocy art. 22 dyrektywy, istnieją również terminale LNG, do których zasady te mają zastosowanie. Ponieważ obecna dyrektywa narzuca jedynie ogólny wymóg regulacji dostępu, pozostawia to pole dla różnych interpretacji przez państwa członkowskie. Ponadto wyłączenie na mocy art. 22 jest zawsze tymczasowe, a po upływie terminu wyłączenia terminale LNG zaczną podlegać regulacji. Dlatego też Komisja wnioskuje o wprowadzenie precyzyjniej określonych zasad dostępu stron trzecich do terminali LNG. Aby te wytyczne stały się obowiązujące, rozporządzenie zostanie rozszerzone, tak aby określać sposób, w jaki operatorzy terminali mają oferować usługi dostępu stronom trzecim, jak będą oni alokować zdolność przesyłową oraz zarządzać terminalami w sytuacjach przeciążenia. Rozporządzenie będzie również określać wymogi przejrzystości oraz sposoby umożliwiające rozwój rynku wtórnego w zakresie przepustowości terminalu. Zasady te będą również służyć zapewnieniu spójności z proponowanym minimum wymogów wobec wyłączonej infrastruktury.

5.5. Długoterminowe umowy o dostawach

Dwustronne umowy dotyczące dostaw do odbiorców końcowych dają energochłonnym sektorom przemysłu możliwość uzyskania bardziej przewidywalnych cen. Jednakże takie umowy niosą ze sobą ryzyko ograniczeń funkcjonowania rynku przez uniemożliwianie klientom zmiany i w ten sposób ograniczanie konkurencji. Aby zredukować niepewność na rynku, w nadchodzących miesiącach Komisja zapewni w odpowiedniej formie wskazówki co do zgodności długoterminowych umów dwustronnych dotyczących dostaw do odbiorców końcowych z prawem dotyczącym ochrony konkurencji w WE.

5.6. Ramy do stopniowego tworzenia europejskiego rynku detalicznego

Ani w przypadku rynku energii elektrycznej, ani w przypadku rynku gazu nie można jeszcze mówić o istnieniu europejskiego rynku detalicznego (gospodarstw domowych i małych przedsiębiorstw), jako że konsumenci, nawet jeśli mają jakąś możliwość wyboru, są nadal zmuszeni korzystać z usług rodzimych dostawców energii elektrycznej. Stworzenie prawdziwego rynku konsumenckiego w Europie stanowi ostateczny cel wewnętrznych rynków energii elektrycznej i gazu – jest ono konieczne do stworzenia rynków konkurencyjnych oraz osiągnięcia maksymalnej wydajności. Liberalizacja rynku detalicznego jest konieczna, aby wszyscy obywatele UE mogli czerpać korzyści z konkurencji. Gdyby liberalizacja dotyczyła jedynie znaczących konsumentów, europejskie gospodarstwa domowe mogłyby w efekcie zostać zmuszone do subwencjonowania swojego przemysłu, a sygnały dotyczące zapotrzebowania na nowe inwestycje w dziedzinie produkcji i dostaw mogłyby zostać zniekształcone. Z dniem 1 lipca 2007 r. wszystkie rynki detaliczne w UE zostały otwarte na konkurencję, jednak w praktyce wielu konsumentów jest związanych ze swoimi dostawcami historycznymi, jako że nie wprowadzono dotąd w życie, zgodnie z wymogami, odpowiednich ram prawnych. Europejski rynek detaliczny może zostać stworzony jedynie w

sposób stopniowy. Aby ożywić ten proces, Komisja rozważa powołanie forum detalicznego przez analogię do pozytywnych doświadczeń z forum florenckim i forum madryckim. Forum to pozwoliłoby na skoncentrowanie się na konkretnych problemach handlu detalicznego oraz powinno posłużyć jako platforma dla wszystkich zainteresowanych stron promująca budowę rynku detalicznego w całej UE. Forum zapewniłoby wskazówki na temat proponowanych zobowiązań dla państw członkowskich oraz urzędów regulacyjnych w zakresie ustanowienia jasnych zasad konkurencji na rynku detalicznym, które stopniowo zostałyby zharmonizowane z zasadami rynkowymi, umożliwiając powstanie rynków transgranicznych.

Dobrze funkcjonujące rynki detaliczne odegrają również bardzo istotną rolę w zwiększaniu świadomości obywateli co do krajowego zużycia energii oraz kosztów energii, jako że wszelkie środki mające na celu zmniejszenie emisji CO₂ oraz zwiększenie wydajności energetycznej wymagają udziału gospodarstw domowych. Obecne praktyki, w ramach których konsumenci otrzymują jedynie ostateczny rachunek za roczne zużycie energii, nie przyczyniają się do pobudzenia takiej świadomości, ani też nie stwarzają dostawcom możliwości stworzenia konkurencyjnych usług dostosowanych do zróżnicowanych potrzeb poszczególnych gospodarstw domowych. Dlatego też konieczne jest przekazywanie przez dostawców większej ilości informacji, tak aby umożliwić klientom częstszy dostęp do informacji na temat zużycia energii i jej kosztów.

Oczywiste jest, że wolności wyboru dla konsumentów muszą towarzyszyć mocne gwarancje dotyczące praw klientów. Wrażliwi klienci korzystają obecnie z wysokiego poziomu ochrony w ramach obowiązującej dyrektywy, zapewniającego im dostęp do energii, której potrzebują, by prowadzić normalne życie. Środki te jednak w niektórych państwach są niewłaściwie stosowane, więc w celu bardziej jasnego określenia ram Komisja wnioskuje o zdefiniowanie wiążących wytycznych. Równocześnie Komisja wnioskuje o wzmocnienie praw wszystkich klientów, między innymi poprzez nadanie im prawa do zmiany dostawcy w każdej chwili oraz nałożenie na przedsiębiorstw sektora energetycznego wymogu, by rachunki rozliczane były w ciągu miesiąca od zmiany dostawcy przez klienta.

Komisja doszła do wniosku, że obecne prawne i funkcjonalne zasady wydzielenia własnościowego dotyczące operatorów systemu dystrybucji (DSO) są wystarczające. Nie wnioskuje więc o rozszerzenie zasad wydzielenia własnościowego opisanych w rozdziale 4 na DSO.

6. WSPÓLPRACA W CELU WZMOCNIENIA BEZPIECZEŃSTWA DOSTAW

6.1. Monitorowanie bezpieczeństwa dostaw przez operatorów systemów przesyłowych

Ważne jest zagwarantowanie, by systemy energii elektrycznej i gazu były w stanie zaspokoić popyt nawet w godzinach szczytu. W przypadku elektryczności jest to możliwe jedynie pod warunkiem istnienia wystarczającej zdolności generacyjnej (adekwatność generacyjna) oraz sieci zdolnej do przesyłu energii z zakładów produkujących energię elektryczną do końcowych użytkowników (adekwatność sieci). W przypadku gazu musi istnieć wystarczająca zdolność importowa i magazynowa.

Dyrektywa 2005/89/WE wymaga od krajowych organów regulacyjnych, by z pomocą operatorów systemów przesyłowych składali Komisji roczne sprawozdania dotyczące bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej. Dyrektywa 2004/67/WE wymaga od państw

członkowskich składania sprawozdań dotyczących bezpieczeństwa dostaw gazu oraz ram regulacyjnych zwiększania inwestycji w infrastrukturę. Proponowane poprawki do rozporządzeń (WE) nr 1228/2003 oraz (WE) nr 1775/2005 nakładają na Europejskie Stowarzyszenie Operatorów Systemów Przesyłowych zadanie publikowania prognoz dotyczących adekwatności systemu w każdym okresie letnim i zimowym oraz prognoz długoterminowych. Aby uwzględnić możliwości eksportu i importu energii elektrycznej i gazu w warunkach szczytowego popytu konieczne jest przyjęcie perspektywy europejskiej. Ze względu na istnienie transgranicznych przepływów energii elektrycznej i gazu w obrębie wewnętrznego rynku taka prognoza musi zostać opracowana na poziomie europejskim.

6.2. Współpraca państw członkowskich

Prawodawstwo UE podejmuje kwestię bezpieczeństwa dostaw gazu za pomocą dwóch instrumentów. Dyrektywa 2003/55/WE nakłada na państwa członkowskie ogólne obowiązki w zakresie monitorowania. Przedmiotem dyrektywy 2004/67/WE są konkretne środki zapewniające bezpieczeństwo dostaw gazu. Ta ostatnia dyrektywa powołuje grupę koordynacyjną ds. gazu oraz określa „mechanizm wspólnotowy” na wypadek zaburzenia dostaw.

Instrumenty te przewidują powstanie platformy koordynacyjnej. Nie określają celów ilościowych w odniesieniu do bezpieczeństwa dostaw, ani też nie przewidują żadnych zobowiązań w zakresie rezerw gazu. Nie przewidują również ram regionalnej współpracy na wypadek poważnych zakłóceń w dostawach.

Dyrektywa 2004/67/WE została przetransponowana przez państwa członkowskie dopiero niedawno. Jej art. 10 przewiduje, że do dnia 19 maja 2008 r. Komisja przedstawi sprawozdanie z realizacji dyrektywy, dotyczące w szczególności skuteczności jej instrumentów, oraz że będzie mogła wydać dalsze wnioski dotyczące bezpieczeństwa dostaw. W szczególności, sprawozdanie to ma poruszać kwestię środków zapewniających bezpieczeństwo dostaw w odniesieniu do rezerw gazu.

Z tego powodu przedstawiane wnioski, będące pierwszym krokiem, nie modyfikują dyrektywy 2004/67/WE, a jedynie poruszają dwie kwestie:

- *zwiększenie obowiązków w zakresie przejrzystości na poziomie rezerw handlowych.* Każdy podmiot odpowiedzialny za magazynowanie byłby zobowiązany publikować każdego dnia dane dotyczące ilości zasobów operacyjnych gazu w swoich obiektach. Taki obowiązek znacznie zwiększyłby wzajemne zaufanie dla wsparcia regionalnego i dwustronnego w przypadku poważnych zakłóceń dostaw.
- *Solidarność* Wnosi się, by państwa członkowskie współpracowały w celu propagowania solidarności regionalnej i dwustronnej. Przewiduje się, że taka współpraca obejmie sytuacje, które mogłyby spowodować poważne zakłócenia w dostawach gazu w państwie członkowskim. Przykładem takiej koordynacji jest ujednoczenie krajowych środków postępowania w razie nagłych sytuacji oraz opracowanie praktycznych metod wzajemnej współpracy. W razie konieczności Komisja przyjmie wytyczne w sprawie regionalnych porozumień o solidarności.

Wniosek

DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

zmieniająca dyrektywę 2003/54/WE dotyczącą wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, w szczególności jego art. 47 ust. 2, art. 55 i art. 95,

uwzględniając wniosek Komisji⁸,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego⁹,

uwzględniając opinię Komitetu Regionów¹⁰,

działając zgodnie z procedurą określoną w art. 251 Traktatu¹¹,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Wewnętrzny rynek energii elektrycznej, który od 1999 r. jest stopniowo wprowadzany na całym obszarze Wspólnoty, ma na celu zapewnienie prawdziwej możliwości wyboru wszystkim obywatelom i przedsiębiorstwom w UE, stworzenie nowych możliwości gospodarczych oraz zwiększenie poziomu handlu transgranicznego, co ma służyć osiągnięciu korzyści wynikających z energooszczędności, konkurencyjnych cen i wyższych standardów obsługi, jak również przyczynić się do bezpieczeństwa dostaw i racjonalnego wykorzystania energii.
- (2) Dyrektywa 2003/54/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 czerwca 2003 r. dotycząca wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej i uchylająca

⁸ Dz.U. C [...] z [...], str. [...].

⁹ Dz.U. C [...] z [...], str. [...].

¹⁰ Dz.U. C [...] z [...], str. [...].

¹¹ Dz.U. C [...] z [...], str. [...].

dyrektywę 96/92/WE¹² wniosła znaczący wkład w utworzenie takiego wewnętrznego rynku energii elektrycznej.

- (3) W chwili obecnej jednak prawo do sprzedawania energii elektrycznej w którymkolwiek państwie członkowskim na równych prawach z przedsiębiorstwami krajowymi, bez dyskryminacji i występowania ze słabszej pozycji, nie może być zagwarantowane żadnemu unijnemu przedsiębiorstwu we Wspólnocie. W szczególności nie istnieje jeszcze niedyskryminacyjny dostęp do sieci ani równie skuteczny poziom nadzoru regulacyjnego we wszystkich państwach członkowskich, gdyż obecne ramy prawne są niewystarczające.
- (4) W komunikacie Komisji z dnia 10 stycznia 2007 r., zatytułowanym „Europejska polityka energetyczna”¹³, zwrócono szczególną uwagę na zasadnicze znaczenie stworzenia wewnętrznego rynku energii elektrycznej oraz jednakowych warunków konkurencji dla wszystkich spółek energetycznych mających siedzibę we Wspólnocie. Komunikat w sprawie rynku wewnętrznego energii¹⁴ oraz raport końcowy z dochodzenia sektorowego w odniesieniu do konkurencji¹⁵ wykazały, że obecne przepisy i środki nie zapewniają podstaw niezbędnych dla osiągnięcia celu, jakim jest właściwie funkcjonujący rynek wewnętrzny.
- (5) Bez skutecznego oddzielenia działań związanych z eksploatacją sieci od działań związanych z wytwarzaniem i dostawami istnieje nieuniknione ryzyko dyskryminacji w zakresie eksploatacji sieci oraz zniechęcania pionowo zintegrowanych spółek do dokonywania stosownych inwestycji w posiadane sieci.
- (6) Obowiązujące obecnie zasady prawnego i funkcjonalnego rozdziału nie doprowadziły do skutecznego rozdziału operatorów systemu przesyłowego. Na posiedzeniu w Brukseli w dniach 8 i 9 marca 2007 r. Rada Europejska wezwała Komisję do opracowania wniosków legislacyjnych w zakresie skutecznego oddzielenia działań związanych z dostawami i wytwarzaniem energii od działań związanych z eksploatacją sieci.
- (7) Skuteczny rozdział może zagwarantować jedynie zlikwidowanie naturalnych tendencji pionowo zintegrowanych spółek do stosowania dyskryminacji względem konkurentów w zakresie dostępu do sieci oraz inwestycji. Podział własności, który należy rozumieć jako wyznaczenie właściciela sieci na operatora sieci zachowującego niezależność od wszelkich przedsiębiorstw związanych z dostawami i wytwarzaniem, jest bezspornie najskuteczniejszym i najbardziej stabilnym sposobem na rozwiązanie nieuniknionego konfliktu interesów oraz zapewnienie bezpieczeństwa dostaw. Z tej przyczyny Parlament Europejski w swojej rezolucji w sprawie perspektyw rynku wewnętrznego energii elektrycznej i gazu, przyjętej w dniu 10 lipca 2007 r., nawiązał do podziału własności na poziomie przesyłania i określił go jako najskuteczniejsze narzędzie promowania inwestycji w infrastrukturę w niedyskryminujący sposób, sprawiedliwego dostępu do sieci dla nowych podmiotów oraz przejrzystego rynku. Dlatego też

¹² Dz.U. L 176 z 15.7.2003, str. 37.

¹³ KOM(2007) 1.

¹⁴ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie perspektyw rynku wewnętrznego energii elektrycznej i gazu - KOM(2006) 841.

¹⁵ Komunikat Komisji „Dochodzenie w ramach art. 17 rozporządzenia (WE) nru 1/2003 w odniesieniu do europejskich sektorów gazu i energii elektrycznej (raport końcowy)” - SEK(2006) 1724.

państwa członkowskie powinny być zobowiązane do zagwarantować, że ta sama osoba lub te same osoby nie są uprawnione do sprawowania kontroli, włączając w to posiadanie prawa akcjonariuszy mniejszościowych do blokowania decyzji w kwestiach o znaczeniu strategicznym, takich jak inwestycje, nad przedsiębiorstwem prowadzącym działalność wytwórczą lub dostawczą, ani też do posiadania jakichkolwiek interesów lub wykonywania jakichkolwiek praw względem operatora systemu przesyłowego lub systemu przesyłowego. Przeciwnie, sprawowanie kontroli nad operatorem systemu przesyłowego powinno wykluczać możliwość posiadania jakichkolwiek interesów lub wykonywania jakichkolwiek praw względem przedsiębiorstwa dostarczającego energię elektryczną.

- (8) Z racji, iż w ramach podziału własności wymagana jest w niektórych przypadkach restrukturyzacja przedsiębiorstw, państwom członkowskim powinno przydzielić się dodatkowy czas na dokonanie transpozycji tych przepisów ujętych w dyrektywie. Co więcej, ze względu na pionowe powiązania pomiędzy sektorami energii elektrycznej i gazu, przepisy dotyczące rozdziału powinny mieć zastosowanie do obu sektorów.
- (9) Aby zapewnić całkowitą niezależność działania sieci od przedsiębiorstw związanych z dostarczaniem i wytwarzaniem, a także, aby uniemożliwić wymianę jakichkolwiek poufnych informacji, ta sama osoba nie powinna pełnić funkcji członka rad nadzorczych zarówno operatora systemu przesyłowego, jak też przedsiębiorstwa prowadzącego działalność wytwórczą lub dostawczą. Z tego samego powodu ta sama osoba nie powinna być upoważniona do wyznaczania członków rad nadzorczych operatora systemu przesyłowego oraz posiadać interesów w przedsiębiorstwie dostarczającym energię elektryczną.
- (10) Wprowadzenie operatorów systemu, którzy zachowywaliby niezależność od przedsiębiorstw związanych z dostawami i wytwarzaniem, powinno umożliwić pionowo zintegrowanym spółkom utrzymanie własności aktywów sieci przy jednoczesnym zapewnieniu skutecznego oddzielenia interesów pod warunkiem, że niezależny operator systemu pełni wszystkie funkcje operatora sieci, oraz że wdrożona zostanie szczegółowa regulacja oraz szeroko zakrojone regulacyjne mechanizmy kontroli.
- (11) W przypadku, gdy przedsiębiorstwo będące właścicielem systemu przesyłowego jest częścią pionowo zintegrowanego przedsiębiorstwa, państwa członkowskie powinny otrzymać możliwość dokonania wyboru pomiędzy podziałem własności a, na zasadzie odstępstwa, ustanowieniem operatorów systemu, którzy zachowują niezależność od przedsiębiorstw związanych z dostawami i wytwarzaniem. Pełna skuteczność rozwiązania opierającego się na niezależnych operatorach systemu musi być zapewniona za pośrednictwem szczególnych zasad uzupełniających. Aby w pełni zabezpieczyć interesy akcjonariuszy pionowo zintegrowanych spółek, państwa członkowskie powinny mieć możliwość wprowadzenia podziału własności w drodze bezpośredniego zbycia lub poprzez rozdział akcji zintegrowanej spółki na akcje spółki sieciowej oraz akcje pozostałych przedsiębiorstw związanych z dostawami i wytwarzaniem pod warunkiem, że spełnione zostaną wymogi wynikające z podziału własności.
- (12) Przy wdrażaniu skutecznego podziału należy przestrzegać zasady niedyskryminacji pomiędzy sektorem publicznym a prywatnym. Aby cel ten mógł zostać osiągnięty, ta sama osoba nie powinna mieć możliwości wywierania żadnego wpływu, samodzielnie

lub wspólnie, na skład, głosowanie lub decyzje organów zarówno operatorów systemu przesyłowego, jak i przedsiębiorstw dostarczających energię elektryczną. Pod warunkiem, że państwo członkowskie jest w stanie dowieść, że ten wymóg jest respektowany, dwa odrębne organy publiczne będą mogły kontrolować zarówno działalność wytwórczą i dostawczą, jak i działalność przesyłową.

- (13) Całkowite oddzielenie działalności związanej z eksploatacją sieci od działalności dostawczej powinno obowiązywać na całym obszarze Wspólnoty tak, aby zapobiec prowadzeniu jakiegokolwiek działalności dostawczej lub wytwórczej w jakimkolwiek państwie członkowskim przez jakiegokolwiek operatora sieci we Wspólnocie lub jego przedsiębiorstwa powiązane. Powinno stosować się to w równym stopniu do przedsiębiorstw z UE i spoza UE. Aby zapewnić, że działalność związana z eksploatacją sieci oraz działalność dostawcza na całym obszarze Wspólnoty będą stale oddzielone, organy regulacyjne powinny zostać upoważnione do odmowy przyznania certyfikacji tym operatorom systemu przesyłowego, którzy nie stosują się do zasad rozdziału. Aby zapewnić konsekwentne stosowanie na całym obszarze Wspólnoty oraz przestrzeganie międzynarodowych zobowiązań Wspólnoty, Komisja powinna mieć prawo do dokonywania przeglądu decyzji w sprawie certyfikacji podjętych przez organy regulacyjne.
- (14) Ochrona dostaw energii jest zasadniczym elementem bezpieczeństwa publicznego, a zatem jest ściśle powiązana z efektywnym funkcjonowaniem rynku energii elektrycznej w UE. Energia elektryczna może być dostarczana obywatelom UE wyłącznie za pośrednictwem sieci. Funkcjonujące rynki energii elektrycznej, a w szczególności sieci oraz inne aktywa powiązane z dostawami energii elektrycznej, są niezbędne z punktu widzenia bezpieczeństwa publicznego, konkurencyjności gospodarki oraz dobrobytu obywateli Wspólnoty. Bez uszczerbku dla międzynarodowych zobowiązań Wspólnoty, Wspólnota jest zdania, że sektor przesyłu energii elektrycznej ma dla niej ogromne znaczenie, w związku z czym niezbędne są dodatkowe zabezpieczenia dotyczące wpływu krajów trzecich w celu uniknięcia jakichkolwiek zagrożeń dla porządku i bezpieczeństwa publicznego Wspólnoty oraz dla dobrostanu jej obywateli. Środki takie są również niezbędne dla zapewnienia zgodności z zasadami skutecznego rozdziału.
- (15) Niedyskryminacyjny dostęp do sieci dystrybucyjnej decyduje o dostępie dostawcy do odbiorców na poziomie detalicznym. Możliwości stosowania dyskryminacji w zakresie dostępu osób trzecich oraz inwestycji są jednak mniejsze na poziomie dystrybucyjnym niż na poziomie przesyłania, gdyż na poziomie dystrybucyjnym ograniczenia przesyłowe i wpływ przedsiębiorstw związanych z wytwarzaniem są zazwyczaj mniej istotne niż na poziomie przesyłania. Co więcej, funkcjonalny rozdział operatorów systemu dystrybucyjnego stał się obowiązkowy dopiero od dnia 1 lipca 2007 r., zgodnie z dyrektywą 2003/54, zaś jego wpływ na rynek wewnętrzny w dalszym ciągu wymaga dokonania oceny. Obowiązujące obecnie zasady prawnego i funkcjonalnego rozdziału mogą doprowadzić do skutecznego rozdziału pod warunkiem, że będą wyraźniej określone, właściwie realizowane i ściśle monitorowane. Mając na względzie stworzenie jednakowych warunków konkurencji na poziomie detalicznym, należy monitorować działalność operatorów systemu dystrybucyjnego, aby zapobiec wykorzystywaniu przez nich swojej integracji pionowej w zakresie konkurencyjności, zwłaszcza w stosunku do niewielkich krajowych i zagranicznych odbiorców.

- (16) Dyrektywa 2003/54/WE wprowadziła wymóg, aby państwa członkowskie ustanowiły organy regulacyjne posiadające szczególne uprawnienia. Jednak, jak pokazuje doświadczenie, na przeszkodzie skuteczności regulacji stoi często brak niezależności organów regulacyjnych od władz, a także niewystarczające uprawnienia i zdolność decyzyjna. Z tej przyczyny Rada Europejska, na posiedzeniu w Brukseli w dniach 8 i 9 marca 2007 r., wezwała Komisję do opracowania wniosków legislacyjnych, zapewniających dalszą harmonizację uprawnień i zwiększanie niezależności krajowych organów regulacyjnych sektora energetycznego.
- (17) Organy regulacyjne sektora energetycznego muszą mieć możliwość podejmowania decyzji odnośnie do wszelkich istotnych kwestii regulacyjnych, o ile rynek wewnętrzny ma funkcjonować w sposób poprawny, jak również muszą być w pełni niezależne od wszelkich innych interesów publicznych bądź prywatnych.
- (18) Organy regulacyjne sektora energetycznego powinny posiadać uprawnienia do wydawania wiążących decyzji w odniesieniu do przedsiębiorstw energii elektrycznej oraz do nakładania skutecznych, odpowiednich i odstraszających sankcji na te przedsiębiorstwa energetyczne, które nie wywiązują się ze swoich zobowiązań. Niezbędne jest również przyznanie im uprawnień do podejmowania decyzji, niezależnie od stosowania reguł konkurencji, w sprawie wszelkich stosownych środków promujących skuteczną konkurencję, niezbędną dla właściwego funkcjonowania rynku, jak również do zapewnienia wysokich standardów usług powszechnych i użyteczności publicznej zgodnie z otwarciem rynku, ochrony słabych odbiorców, a także zapewnienia, że środki na rzecz ochrony odbiorców są w pełni skuteczne. Przepisy te powinny pozostawać bez uszczerbku zarówno dla uprawnień Komisji w zakresie stosowania reguł konkurencji, włącznie z badaniem połączeń przedsiębiorstw o wymiarze wspólnotowym, jak i dla zasad dotyczących rynku wewnętrznego, takich jak swobodny przepływ kapitału.
- (19) Wewnętrzny rynek energii elektrycznej ponosi konsekwencje braku płynności i przejrzystości, który przeszkadza skutecznej alokacji zasobów, zabezpieczeniu przed ryzykiem oraz wejściu nowych podmiotów na rynek. Niezbędne jest zwiększenie zaufania do rynku, jego płynności oraz liczby uczestników rynku, dlatego też należy zwiększyć nadzór regulacyjny nad przedsiębiorstwami prowadzącymi działalność związaną z dostarczaniem energii elektrycznej. Wymogi takie nie powinny naruszać, lecz być zgodne z obecnie obowiązującym prawodawstwem wspólnotowym w sprawie rynków finansowych. Niezbędna jest współpraca pomiędzy organami regulacji energetyki i organami nadzoru rynków finansowych, tak aby umożliwiły sobie one nawzajem przegląd rynków, których to dotyczy.
- (20) Przed przyjęciem przez Komisję wytycznych określających dalsze wymagania w zakresie prowadzenia rejestrów, Agencja ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki i Komitet Europejskich Regulatorów Rynku Papierów Wartościowych (CESR) powinny współpracować w celu przeprowadzenia dochodzenia oraz udzielenia Komisji porad w sprawie treści wytycznych. Agencja i Komitet powinny również współpracować w celu przeprowadzenia kolejnego dochodzenia i udzielenia porad co do kwestii, czy transakcje w ramach umów na dostawę energii elektrycznej i derywatów elektroenergetycznych powinny podlegać wymogom w zakresie zachowania przejrzystości przed i/lub po zawarciu transakcji, a jeżeli tak, jaka powinna być treść tych wymogów.

- (21) Wymogi usługi publicznej oraz związane z nimi wspólne minimalne standardy muszą być w dalszym ciągu umacniane w celu zapewnienia, że wszyscy odbiorcy mogą odnieść korzyści wynikające z konkurencji. Kluczowym aspektem dostaw dla odbiorców jest dostęp do danych na temat zużycia, dlatego też odbiorcy muszą być w posiadaniu dotyczących ich danych, tak by mogli zwracać się do konkurentów o składanie ofert w oparciu o te dane. Odbiorcy powinni również posiadać prawo do odpowiedniej informacji o własnym zużyciu energii. Regularnie przekazywane informacje na temat kosztów energii będą zachęcać do oszczędności energii, gdyż dzięki nim odbiorcy uzyskają bezpośrednie informacje zwrotne dotyczące skutków inwestycji w energooszczędne rozwiązania oraz skutków zmiany ich postępowania.
- (22) Mając na uwadze utworzenie wewnętrznego rynku energii elektrycznej, państwa członkowskie powinny dążyć do osiągnięcia większej integracji rynków krajowych, a także wspierać współpracę operatorów sieci na szczeblu europejskim i regionalnym.
- (23) Organy regulacyjne powinny dostarczać rynkowi informacje, również po to, by Komisja mogła wypełniać swoją rolę polegającą na obserwowaniu i monitorowaniu europejskiego rynku energii elektrycznej oraz jego rozwoju w perspektywie krótko-, średnio- i długoterminowej, włączając w to aspekty, takie jak zdolności wytwórcze, różne źródła wytwarzania energii elektrycznej, elementy infrastruktury przesyłowej i dystrybucyjnej, obrót transgraniczny, inwestycje, ceny hurtowe i dla odbiorców indywidualnych, płynność rynku, poprawa w zakresie środowiska naturalnego i wydajności.
- (24) Z racji, iż cel proponowanych działań, a mianowicie utworzenie w pełni funkcjonalnego wewnętrznego rynku energii elektrycznej, nie może zostać w wystarczającym stopniu osiągnięty przez państwa członkowskie, może zaś, ze względu na rozmiary i skutki działań, być lepiej osiągnięty na poziomie wspólnotowym, Wspólnota może przyjąć środki zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu. Zgodnie z zasadą proporcjonalności, jak określono we wzmiankowanym artykule, niniejsza dyrektywa nie wykracza poza to, co jest konieczne dla osiągnięcia powyższych celów.
- (25) Rozporządzenie (WE) nr 1228/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 czerwca 2003 r. w sprawie warunków dostępu do sieci w odniesieniu do transgranicznej wymiany energii elektrycznej¹⁶ zapewnia Komisji możliwość przyjęcia wytycznych w celu osiągnięcia wymaganego stopnia harmonizacji. Wytyczne takie, które są tym samym wiążącymi środkami wykonawczymi, stanowią użyteczne narzędzie, które może być w razie konieczności szybko dostosowane.
- (26) Środki niezbędne do wykonania dyrektywy 2003/54/WE zmienionej niniejszą dyrektywą powinny zostać przyjęte zgodnie z decyzją Rady 1999/468/WE z dnia 28 czerwca 1999 r. ustanawiającą warunki wykonywania uprawnień wykonawczych przyznanych Komisji¹⁷.
- (27) W szczególności należy przyznać Komisji uprawnienia do przyjęcia wytycznych niezbędnych do zapewnienia minimalnego stopnia harmonizacji, wymaganego dla

¹⁶ Dz.U. L 176 z 15.7.2003, str. 1.

¹⁷ Dz.U. L 184 z 17.7.1999, str. 23. Decyzja zmieniona decyzją 2006/512/WE (Dz.U. L 200 z 22.7.2006, str. 11).

osiągnięcia celu dyrektywy 2003/54/WE. Z racji, iż środki te są środkami ogólnego zasięgu i mają na celu uzupełnienie dyrektywy 2003/54/WE poprzez dodanie nowych elementów innych niż istotne, niezbędne jest przyjęcie ich zgodnie z procedurą regulacyjną połączoną z kontrolą, o której mowa w art. 5a decyzji 1999/468/WE.

(28) Dyrektywa 2003/54/WE powinna zostać odpowiednio zmieniona,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZĄ DYREKTYWĘ:

Artykuł 1
Zmiany w dyrektywie 2003/54/WE

W dyrektywie 2003/54/WE wprowadza się następujące zmiany:

(1) Artykuł 2 otrzymuje następujące brzmienie:

(a) punkt 21 otrzymuje następujące brzmienie:

„21. „przedsiębiorstwo zintegrowane pionowo” oznacza przedsiębiorstwo energii elektrycznej lub grupę przedsiębiorstw energii elektrycznej, w których ta sama osoba lub te same osoby są uprawnione, bezpośrednio lub pośrednio, do sprawowania kontroli w rozumieniu art. 3 ust. 2 rozporządzenia Rady (WE) nr 139/2004 z dnia 20 stycznia 2004 r. w sprawie kontroli koncentracji przedsiębiorstw*, a dane przedsiębiorstwo lub grupa przedsiębiorstw realizuje co najmniej jedną z funkcji przesyłania lub dystrybucji, i co najmniej jedną z funkcji wytwarzania lub dostarczania energii elektrycznej;”

* Dz.U. L 145 z 30.4.2004, str. 1

(b) Dodaje się punkty 32 do 34 w następującym brzmieniu:

32. „umowa na dostawy energii elektrycznej” oznacza umowę na dostawy energii elektrycznej, ale nie obejmuje derywatu elektroenergetycznego;

33. „derywat elektroenergetyczny” oznacza instrument finansowy wyszczególniony w jednej z sekcji C5, C6 lub C7 załącznika I do dyrektywy 2004/39/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r.¹⁸ w sprawie rynków instrumentów finansowych, w przypadku, gdy instrument ten odnosi się do energii elektrycznej;

34. „kontrola” oznacza wszelkiego rodzaju prawa, umowy lub wszystkie inne środki, które zarówno oddzielnie, jak i wspólnie, uwzględniając poszanowanie stanu faktycznego lub związanego z tym obszarem prawa, dają możliwość wywierania decydującego wpływu na przedsiębiorstwo, w szczególności przez:

a) własność lub prawo użytkowania wszystkich lub części aktywów przedsiębiorstwa;

¹⁸ Dz.U. L 145 z 30.4.2004, str. 1.

b) prawa lub umowy, które mają decydujący wpływ na skład, głosowanie lub decyzje organów przedsiębiorstwa.”

(2) W art. 3 dodaje się ust. 10 w następującym brzmieniu:

„10. Komisja może przyjąć wytyczne dla celów wdrażania niniejszego artykułu. Środek ten, mający na celu zmianę elementów innych niż istotne niniejszej dyrektywy poprzez jej uzupełnienie, przyjmuje się zgodnie z procedurą regulacyjną połączoną z kontrolą, o której mowa w art. 27b ust. 3.”

(3) Dodaje się art. 5a w następującym brzmieniu:

„Artykuł 5a

Promowanie współpracy regionalnej

Państwa członkowskie współpracują dla celów zintegrowania swoich rynków krajowych przynajmniej na szczeblu regionalnym. Państwa członkowskie promują w szczególności współpracę operatorów sieci na szczeblu regionalnym oraz działają na rzecz spójności swoich ram prawnych i regulacyjnych. Obszar geograficzny objęty współpracą regionalną jest zgodny z przyjętą przez Komisję definicją obszarów geograficznych zgodnie z art. 2h ust. 3 rozporządzenia 1228/2003/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 czerwca 2003 r. w sprawie warunków dostępu do sieci w odniesieniu do transgranicznej wymiany energii elektrycznej¹⁹.”

(4) Artykuł 8 otrzymuje następujące brzmienie:

„Artykuł 8

Rozdział systemów przesyłowych i operatorów systemu przesyłowego

1. Państwa członkowskie zapewniają, że od dnia [data transpozycji plus jeden rok]:

a) każde przedsiębiorstwo będące właścicielem systemu przesyłowego pełni funkcję operatora systemu przesyłowego;

b) ta sama osoba lub te same osoby nie są uprawnione:

(i) do bezpośredniego lub pośredniego sprawowania kontroli nad przedsiębiorstwem realizującym jakąkolwiek funkcję wytwarzania lub dostarczania, ani do bezpośredniego lub pośredniego sprawowania kontroli lub posiadania jakichkolwiek interesów lub wykonywania jakichkolwiek praw względem operatora systemu przesyłowego lub względem systemu przesyłowego,

lub

(ii) do bezpośredniego lub pośredniego sprawowania kontroli nad operatorem systemu przesyłowego lub nad systemem przesyłowym, ani do bezpośredniego lub pośredniego sprawowania kontroli lub posiadania jakichkolwiek interesów lub

¹⁹ Dz.U. L 176 z 15.7.2003, str. 1.

wykonywania jakichkolwiek praw względem przedsiębiorstwa realizującego jakąkolwiek funkcję wytwarzania lub dostarczania;

c) ta sama osoba lub te same osoby nie są uprawnione do powoływania członków rady nadzorczej, rady administracyjnej lub organów będących prawnymi przedstawicielami przedsiębiorstwa, operatora systemu przesyłowego lub systemu przesyłowego, ani do posiadania jakichkolwiek interesów lub, bezpośrednio lub pośrednio, kontrolowania lub wykonywania jakichkolwiek praw względem przedsiębiorstwa realizującego jakąkolwiek funkcję wytwarzania lub dostarczania;

d) ta sama osoba nie jest uprawniona do pełnienia funkcji członka rady nadzorczej, rady administracyjnej lub organów będących prawnymi przedstawicielami przedsiębiorstwa, zarówno przedsiębiorstwa realizującego jakąkolwiek funkcję wytwarzania lub dostarczania, jak również operatora systemu przesyłowego lub systemu przesyłowego.

2. Interesy i prawa, o których mowa w ust. 1 lit. b) obejmują w szczególności:

- (a) własność części kapitału albo aktywów przedsiębiorstwa, lub
- (b) prawo do wykonywania prawa głosu, lub
- (c) prawo do powoływania członków rady nadzorczej, rady administracyjnej lub organów będących przedstawicielami prawnymi przedsiębiorstwa, lub
- (d) prawo do otrzymywania dywidend lub korzystania z innych świadczeń.

3. Dla celów ust. 1 lit. b), pojęcie „przedsiębiorstwo realizujące jakąkolwiek funkcję wytwarzania lub dostarczania” obejmuje „przedsiębiorstwo realizujące jakąkolwiek funkcję wytwarzania i dostarczania” w rozumieniu dyrektywy 2003/55/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 czerwca 2003 r. dotyczącej wspólnych zasad rynku wewnętrznego gazu ziemnego i uchylającej dyrektywę 98/30/WE*, a określenia „operator systemu przesyłowego” i „system przesyłowy” obejmują „operatora systemu przesyłowego” i „system przesyłowy” w rozumieniu dyrektywy 2003/55/WE.

* Dz.U. L 176 z 15.7.2003, str. 57

4. Państwa członkowskie mogą zezwolić na odstępstwa od ust. 1 lit. b) i ust. 1 lit. c) do dnia [data transpozycji plus dwa lata] pod warunkiem, że operatorzy systemu przesyłowego nie są częścią przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo.

5. Zobowiązanie, o którym mowa w ust. 1 lit. a), uważa się za spełnione w sytuacji, w której kilka przedsiębiorstw będących właścicielami systemu przesyłowego utworzyło spółkę joint venture, pełniącą funkcję operatora systemu przesyłowego w kilku państwach członkowskich w odniesieniu do danych systemów przesyłowych. Żadne inne przedsiębiorstwo nie może być częścią tej spółki joint venture, chyba że zostało zatwierdzone zgodnie z art. 10 jako niezależny operator systemu.

6. Państwa członkowskie zapewniają, że wrażliwe informacje handlowe, o których mowa w art. 12, przetrzymywane przez operatora systemu przesyłowego, który był częścią przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo, oraz personel takiego operatora

systemu przesyłowego, nie są przekazywane przedsiębiorstwom realizującym jakąkolwiek funkcję wytwarzania i dostarczania.”

(5) Dodaje się art. 8a i art. 8b w następującym brzmieniu:

„Artykuł 8a

Kontrola nad właścicielami systemu przesyłowego i operatorami systemu przesyłowego

1. Bez uszczerbku dla międzynarodowych zobowiązań Wspólnoty, systemy przesyłowe lub operatorzy systemów przesyłowych nie są kontrolowani przez osobę lub osoby z krajów trzecich.
2. Porozumienie zawarte z jednym lub większą liczbą krajów trzecich, którego Wspólnota jest stroną, może zezwolić na odstępstwo od ustępu 1.

Artykuł 8b

Wyznaczenie i certyfikacja operatorów systemu przesyłowego

1. Przedsiębiorstwa posiadające system przesyłowy, które uzyskały certyfikację od krajowego organu regulacyjnego jako spełniające wymogi art. 8 ust. 1 i art. 8a, zgodnie z wyszczególnioną poniżej procedurą certyfikacji, są zatwierdzane i wyznaczane jako operatorzy systemu przesyłowego przez państwa członkowskie. Wyznaczenie operatorów systemu przesyłowego jest przekazywane do wiadomości Komisji oraz publikowane w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej.
2. Bez uszczerbku dla międzynarodowych zobowiązań Wspólnoty, w przypadku, gdy właściciel systemu przesyłowego lub operator systemu przesyłowego, kontrolowany przez osobę lub osoby z krajów trzecich zgodnie z art. 8a, zwraca się z wnioskiem o certyfikację, wniosek ten zostaje odrzucony, chyba że właściciel systemu przesyłowego lub operator systemu przesyłowego wykaże, że nie ma możliwości, aby na zainteresowany podmiot mógł być wywierany wpływ, z naruszeniem art. 8 ust. 1, bezpośrednio lub pośrednio przez jakiegokolwiek operatora prowadzącego działalność związaną z wytwarzaniem lub dostarczaniem gazu lub energii elektrycznej, lub przez kraj trzeci.
3. Operatorzy systemu przesyłowego zgłaszają do organu regulacyjnego wszelkie planowane transakcje, które mogą wymagać zmiany oceny ich zgodności z art. 8 ust. 1 lub art. 8a.
4. Organy regulacyjne monitorują nieprzerwaną zgodność operatorów systemu przesyłowego z art. 8 ust. 1 i art. 8a. Otwierają one procedurę certyfikacji w celu zapewnienia takiej zgodności:
 - a) z chwilą zgłoszenia przez operatora systemu przesyłowego na mocy ust. 3;
 - b) z własnej inicjatywy w przypadku, gdy posiadają wiedzę, że planowana zmiana w zakresie praw lub wpływu na właścicieli systemu przesyłowego lub operatorów systemu przesyłowego może doprowadzić do naruszenia zasad zawartych w art. 8

ust. 1 lub 8a, albo w przypadku, gdy mają podstawy sądzić, że takie naruszenie mogło mieć miejsce; lub

c) na podstawie uzasadnionego wniosku Komisji.

5. Organy regulacyjne przyjmują decyzję w sprawie certyfikacji operatora systemu przesyłowego w terminie czterech miesięcy od daty zgłoszenia przez operatora systemu przesyłowego lub od daty wniosku Komisji. Po upływie tego terminu przyjmuje się, że certyfikacja została przyznana. Wyrażna lub dorozumiana decyzja organu regulacyjnego może stać się obowiązująca jedynie po sfinalizowaniu procedury określonej w ust. 6 – 9 i tylko pod warunkiem, że Komisja nie wnosi względem niej zastrzeżeń.

6. Wyrażna lub dorozumiana decyzja w sprawie certyfikacji operatora systemu przesyłowego jest bezzwłocznie zgłaszana Komisji przez organ regulacyjny, włącznie z wszelkimi stosownymi informacjami odnoszącymi się do tej decyzji.

7. Komisja bada zgłoszenie natychmiast po jego otrzymaniu. W ciągu dwóch miesięcy od otrzymania zgłoszenia, jeżeli Komisja stwierdza, że decyzja organu regulacyjnego budzi wątpliwości co do jej zgodności z art. 8 ust. 1, art. 8a lub art. 8b ust. 2, podejmuje decyzję o wszczęciu postępowania. W takim przypadku Komisja wzywa organ regulacyjny oraz przedmiotowego operatora systemu przesyłowego do przedstawienia uwag. W sytuacji, gdy Komisja potrzebuje dodatkowych informacji, termin dwumiesięczny może zostać przedłużony o dwa dodatkowe miesiące od momentu otrzymania kompletnych informacji.

8. W przypadku, gdy Komisja podjęła decyzję o wszczęciu postępowania, wydaje, w terminie nieprzekraczającym czterech miesięcy od daty takiej decyzji, ostateczną decyzję

a) o niewnoszeniu zastrzeżeń względem decyzji organu regulacyjnego;

lub

b) o zażądaniu od przedmiotowego organu regulacyjnego wprowadzenia poprawek lub cofnięcia jego decyzji, jeżeli jest zdania, że nie zachowano zgodności z art. 8 ust. 1, art. 8a lub art. 8b ust. 2.

9. W przypadku, gdy Komisja nie podjęła decyzji o wszczęciu postępowania ani ostatecznej decyzji w terminie określonym odpowiednio w ust. 7 i 8, uważa się, że Komisja nie wniosła zastrzeżeń względem decyzji organu regulacyjnego.

10. Organ regulacyjny stosuje się do decyzji Komisji o wprowadzeniu poprawek lub cofnięciu decyzji o przyznaniu certyfikacji w terminie czterech tygodni i odpowiednio informuje Komisję.

11. Organy regulacyjne oraz Komisja mogą zwrócić się do operatorów systemu przesyłowego i przedsiębiorstw prowadzących jakąkolwiek działalność w zakresie wytwarzania lub dostarczania o wszelkie informacje istotne z punktu widzenia wypełnienia jej zadań na mocy niniejszego artykułu.

12. Organy regulacyjne oraz Komisja zachowują poufność wrażliwych informacji handlowych.

13. Komisja przyjmuje wytyczne ustalające szczegółowe zasady procedury, która będzie wykonywana na rzecz stosowania ustępów 6 – 9. Środek ten, mający na celu zmianę elementów innych niż istotne niniejszej dyrektywy poprzez jej uzupełnienie, przyjmuje się zgodnie z procedurą regulacyjną połączoną z kontrolą, o której mowa w art. 27b ust. 3.”

(6) Artykuł 9 lit. a) otrzymuje następujące brzmienie:

„a) zapewnianie długoterminowej zdolności systemu w celu spełnienia uzasadnionych wymogów dotyczących przesyłania energii elektrycznej, działania, konserwacji i rozwoju w akceptowalnych warunkach ekonomicznych bezpiecznego, niezawodnego i wydajnego systemu przesyłowego energii elektrycznej z należyтым uwzględnieniem środowiska, jak również promowanie wydajności energetycznej oraz badań i innowacji, przede wszystkim pod kątem zapewnienia penetracji odnawialnych źródeł energii oraz upowszechniania niskowęglowych technologii energetycznych.”

(7) Skreśla się art. 10.

(8) Dodaje się art. 10 i art. 10a w następującym brzmieniu:

„Artykuł 10

Niezależni operatorzy systemu

1. W przypadku, gdy system przesyłowy stanowi własność przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo w momencie wejścia w życie niniejszej dyrektywy, państwa członkowskie mogą zezwolić na odstępstwa od art. 8 ust. 1, pod warunkiem, że niezależny operator systemu został wyznaczony przez państwo członkowskie na wniosek właściciela systemu przesyłowego i jest objęty obowiązkiem uzyskania zatwierdzenia takiego wyznaczenia przez Komisję. W żadnym wypadku nie można uniemożliwić przedsiębiorstwu zintegrowanemu pionowo, będącemu właścicielem systemu przesyłowego, podejmowania kroków w celu spełnienia art. 8 ust. 1.

2. Państwo członkowskie może zatwierdzić i wyznaczyć niezależnego operatora systemu jedynie w przypadku, gdy:

- a) kandydat na operatora wykazał, że zachowuje zgodność z wymogami art. 8 ust. 1 lit. b) - d);
- b) kandydat na operatora wykazał, że dysponuje niezbędnymi zasobami finansowymi, technicznymi i kadrowymi, aby realizować swoje zadania zgodnie z art. 9;
- c) kandydat na operatora podjął zobowiązanie do zastosowania się do dziesięcioletniego planu rozwoju sieci, przedstawionego przez organ regulacyjny;
- d) właściciel systemu przesyłowego wykazał zdolność spełnienia swoich zobowiązań na mocy ust. 6. W tym celu udostępnia on wszelkie projekty

postanowień umownych z przedsiębiorstwem kandydującym oraz każdym innym właściwym podmiotem;

- e) kandydat na operatora wykazał swoją zdolność spełnienia swoich zobowiązań na mocy rozporządzenia (WE) nr 1228/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 czerwca 2003 r. w sprawie warunków dostępu do sieci w odniesieniu do transgranicznej wymiany energii elektrycznej*, włączając w to współpracę operatorów systemu przesyłowego na szczeblu europejskim i regionalnym.
-

* Dz.U. L 176 z 15.7.2003, str. 1 – 10.

3. Przedsiębiorstwa, które uzyskały certyfikację od organu regulacyjnego jako spełniające wymogi art. 8a i art. 10 ust. 2, są zatwierdzane i wyznaczane jako operatorzy systemu przesyłowego przez państwa członkowskie. Zastosowanie ma procedura certyfikacji określona w art. 8b.

4. W przypadku gdy Komisja podjęła decyzję zgodnie z procedurą określoną w art. 8b i stwierdza, że organ regulacyjny nie zastosował się do jej decyzji w terminie dwóch miesięcy, wyznacza, w terminie sześciu miesięcy, na wniosek Agencji ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki i po zapoznaniu się ze stanowiskiem właściciela systemu przesyłowego i operatora systemu przesyłowego, niezależnego operatora systemu na okres 5 lat. W dowolnym terminie właściciel systemu przesyłowego może zaproponować organowi regulacyjnemu wyznaczenie nowego niezależnego operatora systemu zgodnie z procedurą określoną w art. 10 ust. 1.

5. Każdy niezależny operator systemu jest odpowiedzialny za przyznawanie i zarządzanie dostępem osób trzecich, włącznie z pobieraniem opłat za dostęp i za ograniczenia przesyłowe, a także płatności w ramach mechanizmu rekompensat dla operatorów działających między systemami przesyłowymi zgodnie z art. 3 rozporządzenia (WE) nr 1228/2003, jak również za działanie, konserwację i rozwój systemu przesyłowego, oraz za zapewnienie długoterminowego spełnienia przez system uzasadnionych wymogów za pośrednictwem planowania inwestycyjnego. W przypadku rozbudowy sieci niezależny operator systemu jest odpowiedzialny za planowanie (włącznie z procedurą przyznawania zezwoleń), budowę i oddanie do eksploatacji nowej infrastruktury. W tym celu pełni on funkcję operatora systemu przesyłowego zgodnie z niniejszym rozdziałem. Właściciele systemu przesyłowego nie mogą być odpowiedzialni za przyznawanie i zarządzanie dostępem osób trzecich, ani za planowanie inwestycyjne.

6. W przypadku, gdy niezależny operator systemu został wyznaczony, właściciel systemu przesyłowego:

- a) zapewnia wszelką stosowną współpracę i wsparcie niezależnemu operatorowi systemu dla celów realizacji jego zadań, w tym zwłaszcza wszelkie stosowne informacje;
- b) finansuje inwestycje ustalone przez niezależnego operatora systemu i zatwierdzone przez organ regulacyjny, lub wyraża zgodę, by były one finansowane przez dowolną zainteresowaną stronę, włącznie z niezależnym operatorem systemu. Stosowne uzgodnienia finansowe są objęte obowiązkiem uzyskania zatwierdzenia ze strony organu regulacyjnego. Przed wydaniem

zatwierdzenia, organ regulacyjny porozumie się z właścicielem aktywów oraz innymi zainteresowanymi stronami;

- c) zapewnia pokrycie zobowiązań powiązanych z aktywami sieciowymi, z wyłączeniem części zobowiązań powiązanych z zadaniami niezależnego operatora systemu;
- d) dostarcza niezbędnych gwarancji w celu ułatwienia finansowania dowolnej rozbudowy sieci, z wyjątkiem takich inwestycji, dla których, zgodnie z ust. b, wydał zgodę na finansowanie przez jakąkolwiek zainteresowaną stronę, włączając w to niezależnego operatora systemu.

7. W ścisłej współpracy z organem regulacyjnym właściwy krajowy organ ochrony konkurencji otrzymuje wszelkie stosowne uprawnienia do skutecznego monitorowania spełnienia przez właściciela systemu przesyłowego jego zobowiązań na mocy ust. 6.

Artykuł 10a

Rozdział właściciela systemu przesyłowego

1. W przypadku, gdy niezależny operator systemu został wyznaczony, właściciele systemu przesyłowego, którzy są częścią przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo, są niezależni od wszelkich innych rodzajów działalności niezwiązanych z przesyłaniem, przynajmniej w zakresie swojej formy prawnej, organizacji i podejmowania decyzji.

2. W celu zapewnienia niezależności właściciela systemu przesyłowego, o której mowa w ust. 1, stosuje się następujące kryteria minimalne:

- a) osoby odpowiedzialne za zarządzanie właścicielem systemu przesyłowego nie mogą uczestniczyć w strukturach przedsiębiorstwa energetycznego zintegrowanego pionowo odpowiedzialnych, bezpośrednio lub pośrednio, za bieżące prowadzenie operacji wytwarzania, dystrybucji i dostarczania energii elektrycznej;
- b) muszą zostać podjęte właściwe środki w celu zapewnienia, że interesy zawodowe osób odpowiedzialnych za zarządzanie właścicielem systemu przesyłowego są uwzględnione w sposób pozwalający tym osobom działać niezależnie;
- c) właściciel systemu przesyłowego opracowuje program zgodności określający środki podjęte dla zapewnienia eliminacji zachowań dyskryminacyjnych, a także zapewnienia odpowiedniego monitoringu przestrzegania tego programu. Program określa szczególne obowiązki pracowników dla osiągnięcia tego celu. Roczne sprawozdanie, określające podjęte środki, jest przedkładane, przez osobę lub jednostkę odpowiedzialną za monitorowanie programu zgodności, organowi regulacyjnemu oraz jest publikowane.

3. Komisja może przyjąć wytyczne dla zagwarantowania pełnej i rzeczywistej zgodności właściciela systemu przesyłowego z ust. 2 niniejszego artykułu. Środek ten, mający na celu zmianę elementów innych niż istotne niniejszej dyrektywy

poprzez jej uzupełnienie, przyjmuje się zgodnie z procedurą regulacyjną połączoną z kontrolą, o której mowa w art. 27b ust. 3.”

(9) Artykuł 12 otrzymuje następujące brzmienie:

„Artykuł 12

Zasady poufności w odniesieniu do operatorów systemu przesyłowego i właścicieli systemu przesyłowego

1. Bez uszczerbku dla przepisów art. 18 lub innego obowiązku prawnego nakazującego ujawnianie informacji, wszyscy operatorzy systemu przesyłowego i właściciele systemu przesyłowego chronią poufny charakter wrażliwych informacji handlowych, które zgromadzili w trakcie swojej działalności, oraz ochraniają przed ujawnieniem informacje o swojej własnej działalności, które mogą być handlowo korzystniejsze od informacji ujawnianych w sposób dyskryminacyjny, i w szczególności nie ujawniają żadnych wrażliwych informacji handlowych pozostałym częściom spółki, chyba że jest to niezbędne dla przeprowadzenia transakcji biznesowej. W celu zapewnienia całkowitego poszanowania zasad w sprawie rozdziału informacji, niezbędne jest również zapewnienie, że właściciel systemu przesyłowego oraz pozostała część spółki nie wykorzystuje wspólnych służb, za wyjątkiem funkcji czysto administracyjnych lub informatycznych (nie istnieje np. wspólna służba prawna).

2. Operatorzy systemu przesyłowego, w ramach sprzedaży lub zakupu energii elektrycznej przez przedsiębiorstwa powiązane, nie wykorzystują w nieuzasadniony sposób wrażliwych informacji handlowych, uzyskanych od osób trzecich w kontekście udostępniania lub negocjowania dostępu do systemu.”

(10) Artykuł 15 otrzymuje następujące brzmienie:

a) W ust. 2 lit. c) dodaje się po pierwszym zdaniu następujące zdanie: „Aby móc zrealizować te zadania, operator systemu dystrybucyjnego dysponuje niezbędnymi zasobami, w tym kadrowymi, technicznymi, finansowymi i materialnymi.”

b) Ustęp 2 lit. d) otrzymuje następujące brzmienie:

(i) ostatnie zdanie otrzymuje następujące brzmienie: „Roczne sprawozdanie, określające podjęte środki, jest przedkładane przez osobę lub jednostkę odpowiedzialną za monitorowanie programu zgodności, zwaną dalej „urzędnikiem ds. zgodności”, organowi regulacyjnemu określonym w art. 22a ust. 1, oraz jest publikowane.

(ii) dodaje się zdanie w brzmieniu: „Urzędnik ds. zgodności jest w pełni niezależny oraz ma dostęp do wszelkich niezbędnych informacji dotyczących operatora systemu dystrybucyjnego i wszelkich spółek powiązanych, by móc realizować swoje zadanie.”

c) Dodaje się ust. 3 i ust. 4 w brzmieniu:

„3. W przypadku, gdy operator systemu dystrybucyjnego jest częścią pionowo zintegrowanego przedsiębiorstwa, państwa członkowskie zapewniają, że działania operatora systemu dystrybucyjnego są monitorowane, tak aby nie mógł on wykorzystywać swojej integracji pionowej w celu zakłócania konkurencji. W szczególności pionowo zintegrowani operatorzy systemu dystrybucyjnego nie doprowadzają, w ramach swojej komunikacji lub kreowania marki, do nieporozumień w zakresie odrębnej tożsamości sektora dostaw przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo.

4. Komisja może przyjąć wytyczne w celu zagwarantowania pełnej i rzeczywistej zgodności operatora systemu dystrybucyjnego z ust. 2 w odniesieniu do pełnej niezależności operatora systemu dystrybucyjnego i braku zachowań dyskryminacyjnych, oraz że przedsiębiorstwo zintegrowane pionowo nie może w ramach swojej działalności dostarczania energii elektrycznej osiągać nieuczciwych korzyści z racji swojej integracji pionowej. Środek ten, mający na celu zmianę elementów innych niż istotne niniejszej dyrektywy poprzez jej uzupełnienie, przyjmuje się zgodnie z procedurą regulacyjną połączoną z kontrolą, o której mowa w art. 27b ust. 3.”

(11) Artykuł 17 otrzymuje następujące brzmienie:

„Niniejsza dyrektywa nie stanowi przeszkody dla działalności operatora połączonego systemu przesyłowego i dystrybucji, pod warunkiem, że zachowuje on zgodność, w przypadku każdego z rodzajów działalności, ze stosownymi przepisami art. 8, art. 10b i art. 15 ust. 1.”

(12) Po art. 22 dodaje się nowy rozdział VIIa w następującym brzmieniu:

„ROZDZIAŁ VIIa

KRAJOWE ORGANY REGULACYJNE

Artykuł 22a

Wyznaczanie i niezależność organów regulacyjnych

1. Każde państwo członkowskie wyznacza jeden krajowy organ regulacyjny.
2. Państwa członkowskie gwarantują niezależność organu regulacyjnego i zapewniają, że wykonuje on swoje uprawnienia w sposób bezstronny i przejrzysty. W tym celu państwo członkowskie zapewnia, że w czasie wykonywania zadań regulacyjnych, powierzonych mu na mocy niniejszej dyrektywy, organ regulacyjny jest prawnie oddzielony i funkcjonalnie niezależny od jakiegokolwiek innego podmiotu publicznego lub prywatnego, oraz że jego personel i osoby odpowiedzialne za jego zarządzanie działają niezależnie od jakichkolwiek interesów rynkowych i nie zwracają się o udzielenie ani nie przyjmują poleceń ze strony jakichkolwiek władz ani innego podmiotu publicznego lub prywatnego.
3. W celu ochrony niezależności organu regulacyjnego państwa członkowskie zapewniają w szczególności, że:

- a) organ regulacyjny posiada osobowość prawną, autonomię budżetową oraz stosowne zasoby kadrowe i finansowe do realizacji swoich zadań;
- b) jego zarząd jest powoływany na nieodnawialny ustalony okres co najmniej pięciu lat i może zostać zwolniony z pełnienia funkcji w trakcie swojej kadencji jedynie w przypadku, gdy nie spełnia już warunków określonych w niniejszym artykule lub dopuścił się poważnego uchybienia.

Artykuł 22b

Cele polityczne organu regulacyjnego

Przy realizacji zadań regulacyjnych, wyszczególnionych w niniejszej dyrektywie, organ regulacyjny podejmuje wszelkie uzasadnione kroki, które są ukierunkowane na osiągnięcie następujących celów:

- a) promowanie, w ścisłej współpracy z Agencją, organami regulacyjnymi innych państw członkowskich oraz Komisją, konkurencyjnego, bezpiecznego i trwałego z punktu widzenia ochrony środowiska rynku energii elektrycznej na terenie Wspólnoty, jak również skutecznego otwarcia rynku dla wszystkich odbiorców i dostawców we Wspólnocie;
- b) rozwój konkurencyjnych i prawidłowo funkcjonujących rynków regionalnych na terenie Wspólnoty, mając na uwadze osiągnięcie celu określonego w lit. a);
- c) zniesienie ograniczeń w handlu energią elektryczną pomiędzy państwami członkowskimi, w tym rozwój odpowiednich transgranicznych zdolności przesyłowych w celu zaspokojenia popytu, pogłębienia integracji rynków krajowych oraz umożliwienia swobodnego przepływu energii elektrycznej na terenie Wspólnoty;
- d) zapewnienie rozwoju bezpiecznych, niezawodnych i efektywnych systemów wspierających energooszczędność, wspieranie wystarczalności systemu oraz badań i innowacji w celu zaspokojenia popytu, jak również rozwój innowacyjnych niskowęglowych technologii energetycznych w perspektywie krótko- i długoterminowej;
- e) zapewnienie, że operatorzy sieci otrzymają stosowne bodźce, zarówno krótko-, jak i długoterminowe, do zwiększenia wydajności w zakresie działania sieci oraz wspierania integracji rynkowej;
- f) zapewnienie efektywnego funkcjonowania własnego rynku krajowego, a także promowanie skutecznej konkurencji we współpracy z organami ochrony konkurencji.

Artykuł 22c

Obowiązki i uprawnienia organu regulacyjnego

1. Do obowiązków organu regulacyjnego należy:

- a) zapewnienie spełnienia przez operatorów systemu przesyłowego i dystrybucyjnego oraz, w stosownych przypadkach, właścicieli systemu, jak również wszelkie przedsiębiorstwa energii elektrycznej, ich zobowiązań na mocy niniejszej dyrektywy i innych właściwych aktów prawnych Wspólnoty, także w zakresie kwestii transgranicznej;
- b) współpraca w zakresie kwestii transgranicznej z organem lub organami regulacyjnymi tych państw członkowskich;
- c) stosowanie się do decyzji Agencji i Komisji oraz ich egzekwowanie;
- d) przedkładanie co roku sprawozdania w sprawie własnej działalności i wypełniania obowiązków wobec właściwych organów państw członkowskich, Agencji oraz Komisji. Sprawozdanie to dotyczy podjętych środków oraz uzyskanych wyników w zakresie każdego z zadań wyszczególnionych w niniejszym artykule;
- e) zapewnienie, że nie istnieje subsydiowanie skrośne między działalnością przesyłową, dystrybucyjną a dostawcą;
- f) dokonywanie przeglądu planów inwestycyjnych operatorów systemu przesyłowego, a także zamieszczanie w swoim sprawozdaniu rocznym oceny planu inwestycyjnego operatorów systemu przesyłowego w zakresie jego zgodności z ogólnoeuropejskim dziesięcioletnim planem rozwoju sieci, o którym mowa w art. 2c ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 1228/2003;
- g) monitorowanie bezpieczeństwa i niezawodności sieci, a także dokonywanie przeglądu przepisów dotyczących bezpieczeństwa i niezawodności sieci;
- h) monitorowanie poziomu przejrzystości, zapewnianie zgodności przedsiębiorstw energii elektrycznej z wymaganiami w zakresie przejrzystości;
- i) monitorowanie, we współpracy z organami ochrony konkurencji, poziomu otwarcia rynku i konkurencji na poziomie hurtowym i detalicznym, w tym w centrach handlu energią elektryczną, cen dla gospodarstw domowych, częstotliwości zmian dostawców, częstotliwości odłączenia od sieci, skarg zgłaszanych przez gospodarstwa domowe w uzgodnionym formacie, jak również wszelkich zakłóceń lub ograniczeń konkurencji, włącznie z dostarczaniem wszelkich stosownych informacji oraz informowaniem właściwych organów ochrony konkurencji o wszelkich stosownych przypadkach;
- j) monitorowanie czasu potrzebnego przedsiębiorstwom przesyłowym i dystrybucyjnym do wykonania połączeń i napraw;
- k) zapewnienie, bez uszczerbku dla kompetencji innych krajowych organów regulacyjnych, wysokich standardów usług powszechnych i użyteczności

publicznej w odniesieniu do energii elektrycznej, ochrony słabych odbiorców oraz skuteczności środków ochrony odbiorcy, o których mowa w załączniku A;

- l) publikowanie zaleceń, przynajmniej raz w roku, w sprawie zgodności taryf za dostawy z art. 3;
- m) zapewnienie dostępu do danych dotyczących zużycia przez odbiorców, stosowania jednolitego formatu w odniesieniu do danych dotyczących zużycia oraz dostępu do danych na mocy lit. h) załącznika A;
- n) monitorowanie wdrażania przepisów dotyczących funkcji i zakresu odpowiedzialności operatorów systemu przesyłowego, operatorów systemu dystrybucyjnego, dostawców i odbiorców oraz innych uczestników rynku na mocy rozporządzenia (WE) 1228/2003;
- o) monitorowanie inwestycji w zdolności wytwórcze w zakresie bezpieczeństwa dostaw.

2. Oprócz realizacji zadań powierzonych mu na mocy ust. 1, w przypadku, gdy niezależny operator systemu został wyznaczony na mocy art. 10, organ regulacyjny:

- a) monitoruje spełnianie przez właściciela systemu przesyłowego i niezależnego operatora systemu ich zobowiązań na mocy niniejszego artykułu oraz wymierza kary za ich niespełnienie na mocy ust. 3 lit. d);
- b) monitoruje relacje i komunikację pomiędzy niezależnym operatorem systemu a właścicielem systemu przesyłowego w celu zapewnienia spełnienia przez niezależnego operatora systemu jego zobowiązań, a w szczególności zatwierdza umowy oraz pełni funkcję organu rozstrzygającego spory pomiędzy niezależnym operatorem systemu i właścicielem systemu przesyłowego w przypadku skargi złożonej przez którąkolwiek ze stron na mocy ust. 7;
- c) bez uszczerbku dla procedury na mocy art. 10 ust. 2 lit c), w odniesieniu do pierwszego dziesięcioletniego planu rozwoju sieci, zatwierdza plany inwestycyjne oraz wieloletni plan rozbudowy sieci, przedkładane co roku przez niezależnego operatora systemu;
- d) zapewnia, że opłaty za dostęp do sieci, pobierane przez niezależnych operatorów systemu, obejmują wynagrodzenie dla właściciela lub właścicieli sieci, co zapewnia stosowne wynagrodzenie za aktywa sieciowe oraz wszelkie nowe inwestycje w sieć;
- e) jest upoważniony do przeprowadzania inspekcji na terenie właściciela systemu przesyłowego i niezależnego operatora systemu.
- f) monitoruje wykorzystanie opłat za ograniczenia przesyłowe, pobieranych przez niezależnego operatora systemu zgodnie z art. 6 ust. 6 rozporządzenia (WE) nr 1228/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 czerwca 2003 r. w

sprawie warunków dostępu do sieci w odniesieniu do transgranicznej wymiany energii elektrycznej²⁰.

3. Państwa członkowskie zapewniają, że organy regulacyjne otrzymają uprawnienia umożliwiające im wykonywanie obowiązków określonych w ust. 1 i ust. 2 w sposób skuteczny i sprawny. Dla tego celu organ regulacyjny posiada przynajmniej następujące uprawnienia:

- a) wydawanie wiążących decyzji w sprawie przedsiębiorstw energii elektrycznej;
- b) prowadzenie we współpracy z krajowym organem ochrony konkurencji dochodzeń w sprawie funkcjonowania rynków energii elektrycznej, a także podejmowanie decyzji, w przypadku braku naruszenia reguł konkurencji, w sprawie wszelkich stosownych środków, niezbędnych i współmiernych, na rzecz wspierania skutecznej konkurencji oraz zapewnienia prawidłowego funkcjonowania rynku, z uwzględnieniem wirtualnych elektrowni;
- c) żądanie od przedsiębiorstw energii elektrycznej wszelkich informacji stosownych z punktu widzenia realizacji jego zadań;
- d) nakładanie skutecznych, odpowiednich i odstraszających sankcji na te przedsiębiorstwa energii elektrycznej, które nie spełniają swoich zobowiązań na mocy niniejszej dyrektywy lub wszelkich decyzji organu regulacyjnego lub Agencji;

e) posiadanie należytych praw prowadzenia dochodzeń oraz stosownych uprawnień do udzielania poleceń w zakresie rozstrzygania sporów zgodnie z ust. 7 i ust. 8;

f) zatwierdzanie środków zabezpieczających określonych w art. 24.

4. Organy regulacyjne są odpowiedzialne za ustalanie lub zatwierdzanie, przed ich wejściem w życie, warunków w odniesieniu do:

- a) przyłączenia i dostępu do krajowych sieci, łącznie z taryfami za przesyłanie i dystrybucję. Te taryfy umożliwiają prowadzenie niezbędnych inwestycji w sieci w sposób zapewniający możliwość działania sieci;
- b) zapewnienia usług równoważenia sieci.

5. Przy ustalaniu lub zatwierdzaniu taryf organy regulacyjne zapewniają, że operatorzy sieci otrzymają stosowne bodźce, zarówno krótko-, jak i długoterminowe, do zwiększenia wydajności, sprzyjania integracji rynkowej oraz wspierania działalności badawczej.

6. Organy regulacyjne mają prawo żądać od operatorów systemów przesyłowych i dystrybucyjnych, jeśli jest to konieczne, zmian warunków, włącznie z taryfami określonymi w niniejszym artykule, w celu zapewnienia, że są one współmierne i stosowane w sposób niedyskryminujący.

²⁰ Dz.U. L 176 z 15.7.2003, str. 1.

7. Każda ze stron zgłaszających skargę na operatora systemu przesyłowego lub dystrybucyjnego może złożyć skargę do organu regulacyjnego, który, działając jako organ rozjemczy, wydaje decyzję w terminie dwóch miesięcy od otrzymania skargi. Okres ten może zostać przedłużony o dwa miesiące, jeżeli organ regulacyjny potrzebuje dodatkowych informacji. Okres ten może zostać przedłużony za zgodą wnoszącego skargę. Taka decyzja jest wiążąca, jeżeli nie zostanie unieważniona w wyniku odwołania.
8. Każda ze stron, której to dotyczy i która ma prawo do składania skargi dotyczącej decyzji w sprawie metod podjętych w zastosowaniu niniejszego artykułu, lub gdy organ regulacyjny ma obowiązek zasięgać opinii dotyczących proponowanych metod, może najpóźniej w terminie dwóch miesięcy od publikacji decyzji lub propozycji decyzji, lub w krótszym terminie określonym przez państwa członkowskie, złożyć skargę do rozpatrzenia. Taka skarga nie ma skutku zawieszającego.
9. Państwa członkowskie tworzą odpowiednie i skuteczne mechanizmy regulowania, kontroli i przejrzystości w celu niedopuszczenia do nadużywania pozycji dominującej, w szczególności na szkodę odbiorców, i wszelkiego grabieżczego zachowania. Mechanizmy te uwzględniają przepisy Traktatu, w szczególności jego art. 82.
10. Państwa członkowskie zapewniają podjęcie właściwych środków, łącznie z postępowaniem administracyjnym lub karnym zgodnie z ich prawem krajowym, przeciwko osobom fizycznym lub prawnym odpowiedzialnym za nieprzestrzeganie zasad poufności nałożonych niniejszą dyrektywą.
11. Skargi określone w ust. 7 i 8 nie powodują uszczerbku dla wykonywania praw do apelacji zgodnie z prawem Wspólnoty i prawem krajowym.
12. Decyzje podjęte przez organy regulacyjne są umotywowane.
13. Państwa członkowskie zapewniają istnienie na poziomie krajowym odpowiednich mechanizmów, wedle których strona, której dotyczy decyzja krajowego organu regulacyjnego ma prawo do odwołania się do organu niezależnego od zainteresowanych stron.
14. Komisja może przyjąć wytyczne w sprawie wykonywania przez organy regulacyjne uprawnień opisanych w niniejszym artykule. Środek ten, mający na celu zmianę elementów innych niż istotne niniejszej dyrektywy poprzez jej uzupełnienie, przyjmuje się zgodnie z procedurą regulacyjną połączoną z kontrolą, o której mowa w art. 27b ust. 3.”

Artykuł 22d

System regulacyjny dotyczący kwestii transgranicznej

1. Organy regulacyjne ściśle współpracują i konsultują się między sobą, jak również dostarczają sobie nawzajem oraz Agencji wszelkich informacji niezbędnych dla realizacji ich zadań na mocy niniejszej dyrektywy. W odniesieniu do udostępnianych

informacji organ otrzymujący informacje winien zapewnić taki sam stopień poufności, jaki został zapewniony przez organ udostępniający informacje.

2. Organy regulacyjne współpracują przynajmniej na szczeblu regionalnym, aby wspierać tworzenie ustaleń operacyjnych w celu zapewnienia optymalnego zarządzania siecią, rozwijać wspólne centra handlu energią elektryczną oraz alokację przepustowości transgranicznej, jak również zapewnienie minimalnego poziomu zdolności połączeń wzajemnych w obrębie regionu, tak aby umożliwić rozwój skutecznej konkurencji.

3. Agencja podejmuje decyzje w sprawie systemu regulacyjnego dotyczącego infrastruktury łączącej co najmniej dwa państwa członkowskie.

a) na wspólny wniosek właściwych krajowych organów regulacyjnych, lub,

b) w przypadku, gdy właściwe krajowe organy regulacyjne nie były w stanie osiągnąć porozumienia w sprawie odpowiedniego systemu regulacyjnego w terminie sześciu miesięcy od daty przedłożenia dokumentacji ostatniemu z tych organów regulacyjnych.

4. Komisja może przyjąć wytyczne w sprawie zakresu obowiązków organów regulacyjnych w odniesieniu do współpracy z innymi organami regulacyjnymi oraz z Agencją, a także w sprawie sytuacji, w których Agencja staje się właściwa do podejmowania decyzji w sprawie systemu regulacyjnego dotyczącego do infrastruktur łączących co najmniej dwa państwa członkowskie. Środki te, mające na celu zmianę elementów innych niż istotne niniejszej dyrektywy poprzez jej uzupełnienie, przyjmuje się zgodnie z procedurą regulacyjną połączoną z kontrolą, o której mowa w art. 27b ust. 3.

Artykuł 22e

Zgodność z wytycznymi

1. Każdy z organów regulacyjnych oraz Komisja może zwrócić się do Agencji o opinię w sprawie zgodności decyzji podjętej przez organ regulacyjny z wytycznymi określonymi w niniejszej dyrektywie lub w rozporządzeniu (WE) nr 1228/2003.

2. Agencja przekazuje swoją opinię odpowiednio organowi regulacyjnemu, który się o nią zwrócił, lub Komisji, a także organowi regulacyjnemu, który podjął przedmiotową decyzję, w terminie czterech miesięcy.

3. W przypadku, gdy organ regulacyjny, który podjął decyzję, nie zastosuje się do opinii Agencji w terminie czterech miesięcy od daty otrzymania, Agencja informuje Komisję.

4. Każdy z organów regulacyjnych może poinformować Komisję, jeżeli jest zdania, że decyzja podjęta przez organ regulacyjny nie zachowuje zgodności z wytycznymi określonymi w niniejszej dyrektywie lub w rozporządzeniu (WE) nr 1228/2003, w terminie dwóch miesięcy od daty tej decyzji.

5. Jeżeli Komisja, w terminie dwóch miesięcy po poinformowaniu jej przez Agencję zgodnie z ust. 3, lub przez organ regulacyjny zgodnie z ust. 4, lub z własnej

inicjatywy w terminie trzech miesięcy od daty decyzji stwierdza, że decyzja organu regulacyjnego budzi poważne wątpliwości co do jej zgodności z wytycznymi określonymi w niniejszej dyrektywie lub w rozporządzeniu (WE) nr 1228/2003, Komisja może podjąć decyzję o wszczęciu postępowania. W takim przypadku Komisja wzywa organ regulacyjny oraz strony postępowania przed organem regulacyjnym do przedstawienia uwag.

6. W przypadku, gdy Komisja podjęła decyzję o wszczęciu postępowania, wydaje w terminie nieprzekraczającym czterech miesięcy od daty takiej decyzji ostateczną decyzję:

a) o niewnoszeniu zastrzeżeń wobec decyzji organu regulacyjnego;

lub

b) o zażądaniu od przedmiotowego organu regulacyjnego wprowadzenia poprawek lub cofnięcia jego decyzji, jeżeli jest zdania, że nie zachowano zgodności z wytycznymi.

7. W przypadku, gdy Komisja nie podjęła decyzji o wszczęciu postępowania ani ostatecznej decyzji w terminie określonym odpowiednio w ust. 5 i ust. 6, uważa się, że Komisja nie wniosła zastrzeżeń wobec decyzji organu regulacyjnego.

8. Organ regulacyjny stosuje się do decyzji Komisji o wprowadzeniu poprawek lub cofnięciu decyzji w terminie dwóch miesięcy i odpowiednio informuje Komisję.

9. Komisja przyjmuje wytyczne ustalające szczegółowe zasady procedury, która będzie wykonywana dla celów stosowania niniejszego artykułu. Środek ten, mający na celu zmianę elementów innych niż istotne niniejszej dyrektywy poprzez jej uzupełnienie, przyjmuje się zgodnie z procedurą regulacyjną połączoną z kontrolą, o której mowa w art. 27b ust. 3.

Artykuł 22f Prowadzenie rejestrów

1. Państwa członkowskie wymagają, aby przedsiębiorstwa dostarczające energię elektryczną przez okres co najmniej pięciu lat przechowywały do dyspozycji krajowego organu regulacyjnego, krajowego organu ochrony konkurencji oraz Komisji, stosowne dane dotyczące wszelkich transakcji w ramach umów na dostawy energii elektrycznej i derywatów elektroenergetycznych z odbiorcami hurtowymi i operatorami systemu przesyłowego.

2. Dane te obejmują szczegóły dotyczące charakterystyki odpowiednich transakcji, takie jak czas trwania i zasady dostaw oraz rozliczeń, ilości, terminy i godziny realizacji, a także ceny transakcji oraz środki identyfikacji danego odbiorcy hurtowego, jak również określone szczegóły dotyczące wszystkich nierozliczonych umów na dostawy energii elektrycznej i derywatów elektroenergetycznych.

3. Organ regulacyjny może podejmować decyzje o udostępnieniu uczestnikom rynku niektórych elementów tych informacji pod warunkiem, że nie zostaną ujawnione wrażliwe informacje handlowe dotyczące poszczególnych uczestników rynku lub

poszczególnych transakcji. Niniejszy ustęp nie ma zastosowania do informacji dotyczących instrumentów finansowych, które wchodzą w zakres dyrektywy 2004/39/WE.

4. W celu zapewnienia jednolitego stosowania niniejszego artykułu, Komisja może przyjąć wytyczne określające metody i uzgodnienia w zakresie prowadzenia rejestrów, jak również formę i treść danych, które należy przechowywać. Środki te, mające na celu zmianę elementów innych niż istotne niniejszej dyrektywy poprzez jej uzupełnienie, przyjmuje się zgodnie z procedurą regulacyjną połączoną z kontrolą, o której mowa w art. 27b ust. 3.

5. W odniesieniu do transakcji w ramach derywatów elektroenergetycznych, zawieranych przez przedsiębiorstwa dostarczające energię elektryczną z odbiorcami hurtowymi i operatorami systemu przesyłowego, niniejszy artykuł będzie miał zastosowanie dopiero po przyjęciu przez Komisję wytycznych, o których mowa w ust. 4.

6. Przepisy niniejszego artykułu nie stwarzają dodatkowych zobowiązań względem organów, o których mowa w ust. 1 w przypadku podmiotów objętych zakresem dyrektywy 2004/39/WE.

7. W przypadku, gdy organy, o których mowa w ust. 1 potrzebują dostępu do danych przechowywanych przez podmioty objęte zakresem dyrektywy 2004/39/WE, organy odpowiedzialne na mocy przedmiotowej dyrektywy przekazują organom, o których mowa w ust. 1, wymagane dane.

(13) Skreśla się art. 23.

(14) Dodaje się nowy art. 27b w następującym brzmieniu:

„Artykuł 27b

Komitet

1. Komisja jest wspomagana przez komitet.

2. W przypadku odniesienia do niniejszego ustępu stosuje się art. 3 i art. 7 decyzji 1999/468/WE, z uwzględnieniem przepisów art. 8 tej decyzji.

3. W przypadku odniesienia do niniejszego ustępu stosuje się art. 5a ust. 1 do ust. 4 i art. 7 decyzji 1999/468/WE, z uwzględnieniem przepisów art. 8 tej decyzji.”

(15) W załączniku A dodaje się ustępy w następującym brzmieniu:

„h) mają swobodny dostęp do danych dotyczących ich zużycia, oraz że mają możliwość, w ramach jednoznacznego uzgodnienia i nieodpłatnie, umożliwienia jakimkolwiek przedsiębiorstwu posiadającemu koncesję na dostawy dostępu do swoich danych dotyczących pomiaru. Strona odpowiedzialna za zarządzanie danymi ma obowiązek przekazania tych danych przedsiębiorstwu. Państwa członkowskie określają format danych oraz procedurę udostępniania danych dostawcom i odbiorcom. Odbiorca nie może zostać obciążony żadnymi dodatkowymi kosztami tej usługi.

i) są co miesiąc właściwie informowani w sprawie rzeczywistego zużycia energii elektrycznej oraz kosztów. Odbiorca nie może zostać obciążony żadnymi dodatkowymi kosztami tej usługi.

j) mają możliwość zmiany dostawcy o każdej porze roku, oraz że konto odbiorcy w ramach umowy z poprzednim dostawcą nie może być rozliczone później, niż w ciągu jednego miesiąca od daty ostatniej dostawy dokonanej przez poprzedniego dostawcę.”

Artykuł 2

Transpozycja

1. Państwa członkowskie wprowadzą w życie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania niniejszej dyrektywy najpóźniej do dnia [18 miesięcy od momentu jej wejścia w życie]. Państwa członkowskie niezwłocznie przekazują Komisji tekst tych przepisów oraz tabelę korelacji między tymi przepisami a niniejszą dyrektywą.

Państwa członkowskie stosują te przepisy od dnia [18 miesięcy od momentu wejścia w życie].

Przepisy przyjęte przez państwa członkowskie zawierają odesłanie do niniejszej dyrektywy lub odesłanie takie towarzyszy ich urzędowej publikacji. Metody dokonywania takiego odesłania określane są przez państwa członkowskie.

2. Państwa członkowskie przekazują Komisji teksty najważniejszych przepisów prawa krajowego, które przyjmują w dziedzinie objętej niniejszą dyrektywą.

Artykuł 3

Wejście w życie

Niniejsza dyrektywa wchodzi w życie [...] dnia po jej opublikowaniu w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej.

Artykuł 4

Niniejsza dyrektywa skierowana jest do państw członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia [...] r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego
Przewodniczący

[...]

[...]

W imieniu Rady
Przewodniczący